

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

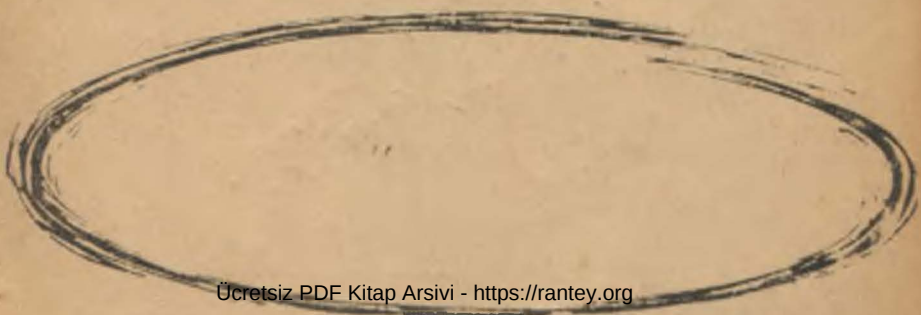
- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Osman Başdemir

NAZIM

Hikmet'in

VASİVETİ

Osman BAŞDEMİR

NAZIM HİKMET'İN VASIYETİ

Nâzım HİKMET'in anası tarafından çizilmiş bir resmi

Dizgi ve Baskı : İstiklâl Matbaası, İzmir

Kapak düzeni : Eflâtun NURİ

Birinci Baskı : Şubat 1968

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

İzmirli
Nazım Kordacı
Okumak istediğim yazdığınıza
Beklerim. Sevgilerimle
Osman Bursalı
19.12.1968
Kitabı
Gelmeli.

ÖNSÖZ

Nâzım Hikmet'in öldüğü gece yazdığım VASIYETİNCE isimli şiirimi suçlayan İzmir Sıkı Yönetim Mahkemesince kovuşturma ve yargılanmaya maruz kalmıştım. İşte o Basın dâvasının acıklı bir macerasını anlatacak olan bu kitabın gerçek ismi ÖLÜMÜNDEN SONRA TÜRK BASININDA NAZİM HİKMET olacaktı. Ne varki, mahkemeye sunulan savunmamıza ekli vesikalarla birlikte on formayı aşacak bir güçte olan bu kitabı bastırabilme güçsüzlüğüne boyun eğerek, biz, sadece savunmamızı yayınlayabildik. Ve ister istemez dâvanın gerçek konusu olan: NAZİM HİKMETİN VASIYETİNİ kitaba isim olarak aldık.

Küçüklük bir kitaba koskocaman bir dâvayı sığdırmanın yorgunluğunu unutup yepyeni bir anlayışsızlığın kurbanı olmamak için derhal belirtirizki:

Yayınlanan, iddianameler, Bilirkişi raporu, savunmamız ve İzmir Ağır Ceza Mahkemesinin Beraat kararı aslının aynıdır. Yani kitabımızın hukuki bir dokunulmazlığı vardır. Ne siyasî polisin, ne Basın Savcısı'sının ve nede herhangi bir Yargı organının sorgusuna maruz kalmıyacağımıza kaniyiz...

Olayda adı geçen İzmir Emniyet Müdürüne atfen yazılan beyan ve tarizlerin, siyasî polis üzerinde, yeniden ve tekrar, siyasî bir işbirar ve kin yaratması mümkün olabilir mi? Olur veya olmaz Şimdilik bilinemez. Elbet zamanla merdin mertliği, hainlerinde hainlikleri belli olacaktır. Ancak maziden bugüne kadar süriip gelen olaylar zincirinin üç mühim halkasını üç ayrı politika madrabazının boynuna takmak lüzumludur.

Modern bir derebeyliği HALKÇILIK maskesi altında sistemleştirerek saltanat kuran C.H.P.'si Türkiye'sinin kafa koçanını açıp baktığımızda:

Mahrumiyet bölgesi diye nitelendirilen ŞARKIN ve bir ilk çağ hayatını yaşıyabilen insanların AGALAR tarafından

soyulmasına terk edilmişliğinin sonsuz acısını görürüz. Yolsuz, ışısız, susuz ve okulsuz bir Anadolunun topraksız köylüsüne eş olarak şehirlerin sendikasız, grevsiz ve sosyal adaletten yoksun işçileri var. Zulüm ve mahrumiyet içinde kıvranan bu milleti siyah bir şalla sarıp sarmaladıktan sonra, Yurdseverlere ve aydınlara gözdağı vermek için Nazım Hikmetin kanunsuz olarak mahkûm edildiğini, okuduk.

Az gittik, uz gittik, Dere tepe düz gittik. Gele gele geldik ki: yıl 1945.. Burjuvazi derebeyliğe bayrak açmış veya açmada: «ALLAH HEPİMİZİN KESE BİRİMİZİN. BUNUN ADI LİBERALİZİM». Şeklindeki ayetlerle süslü bu bayrak elden ele dolaştırıldıktan sonra Menderesin konağına asıldı. Artık zenginin zenginliği, fakirinde fakirliği belli olacaktı. Sermaye yığınlaşacak, intikal devri geçecek ve milyonerlere el pençe divan durulacaktı sokak başlarında. Sanayisiz ve ilkel bir tarımın istihsal yığınlaşması ne olabilirki? Göl maya tutmadı. Para bolluğu ve ekonomik krizler içinde boğulan halk işsiz, aç ve perişan bir haldeydi. İnsanca yaşanılacak tarafı olmıyan gece kondulardan yükselen sefalet türküleri burjuvaziye ürkütüyordu. Baskı yapılmalıydı. Derhal vatan-sızlara Vatan Cepheleri kurduruldu. Köylüler dipçiklenecek, Üniversiteliler kurşunlanacak, gazeteler toplattırılacak ve halktan yana olan Aydınlara topluca tutuklanacaktı. Yapıldı bütün bunlar.

Ve bir sabah.. O, karanlık gecelerin aydınlık bir sabahıydı. Mayısın da yirmi yedisi.. Suratına tükürülen bir bakanın cöp arabasına binışı. Harp okulunda tekmelenen mebuslar.. Su, bu bir yana, terörcü başı Namık Gedik bir akrep şuuru içinde kendi kendini gebertiyordu..

Ve şimdi de, İstanbul Emniyet Müdürlüğünde bir Avukat eşek sudan gelene kadar dövüldü. Osmaniyede irtica Kaymakamlık binasını bastı. Anadolu halkı ilâçsızlıktan muska tedavisine devam ederken hükûmet Güney Vietnam ilâç gönderecekmis. Vede Sayın Süleyman Demirel «bu memlekette kanun devleti hakim olacaktır.» demiş. Ona ne şüphe?. Her şey ap açık belli. Arif olan anlar..

Beraatle biten bu basın dâvasının daha ilk adımında siyasi polis beni karakol nezaretine tıktığı gece «— ki, o saatlerde Sovyet Rusya fezağa ilk kadın astronotunu göndermek üze-

leydi —» bir sivil polis nezarete girer girmez:

— Sen misin ulan, dedi, o şiiri yazan?

— Evet..

— Oku bakalım. Oku. Oku..

Okunadım. Cevap vermedim. Konuşmadım. Çıt çıkmadı ağzımdan. Alabildiğine bir sessizlik kapladı her yanı. O, o sessizliğin içinde boğuldu. Kahroldu..

Arađan çok zaman geçmedi. Az sonra bir diğeri geldi:

— Bir arzunuz var mı? Diye sordu.

— Var, dedim. Sigaram bitmişti. Aldırdı. Çay istedim her on dakikada bir getirtilmesini temin etti.

Her ikiside polisti bunların. Ateşle su gibi.. Hayatla ölüm gibi.. Soğukla sıcak gibi.. Demekki, iyiyle kötünün, çileyle sevincin elele tutuşup yürüyebildiğı bir oluşum içindeydik. Bunun için o anda bile, her bahar yeniden çiçeklenen bir ağaç heyecaniyle umudumuzu tazeledik.

Bir ara, geçen yıl, Yurd dışından dönen Aziz Nesin polis nezaretine alınınca bir kıyamet kopmuştu, bilirsiniz. Bu köhne düzenin içinde nezarete alınan sadece Aziz Nesin'miş gibi bir durum yaratılmıştı. Veya sanki Aziz Nesin ilk defa böyle bir haksızlığa maruz kalmıştı da.. Hayır!.. 1952 Onunla Nevşehir zindanının siyasî kısmında beraberdik. Müdür, hepimize, «bir sigara dumanı yüzünden» hakaret etmişti. Onu mahkemeye vermeyi kararlaştırdık. Dilekçeyi ben yazıp ben verecektim. Götürdüm. Bastılar tokadı. Yırttılar dilekçeyi.. Attılar hücreye. Aziz Nesin'ede aynı.. Hadiseyle ilgilenen Hüseyin Korkmazgi'le epeyce hırpalandı.

Karakışın ortasında Aziz Nesinle birlikte aynı hücrede ve aynı yatakta yatıyorduk. Zindancılarca uydurulmuş on beş günlük bir disiplin cezasına çarptırılmıştık. Haksızlığı açlık grevi ile protesto etmekten başka bir çıkar yol yoktu. Yattık greve.. Yine ilgilenen yok. Günler geçti. Aziz Nesin fenalaştı. Meğır kalbinden hastaymış O.. Ölebilirdi. Ölümünden kurtarılmalıydı. Birden bire fırlayıverdim. Kırdım hücrenin camlarını. «— Alçaklar!.. - , «— Katiller!..» — Gibisine avaz avaz bağırdım. Feryadım duvarları aştı. Duyuldu. Savcı geldi. Doktor geldi. Aziz Nesini hücreden çıkardılar. Ve bir kaç saat sonra da ben..

.....
.....
Ben hücrenin camlarını kırdım.

O, nezaretin kapılarını açtı ardına kadar.

Ve halkına kanun dışı bir baskı yapmaktansa, istifa ederek ekmeğine veda eden Aydın Emniyet Müdürü gibi kahramanlar yetiştiren Türkiye'mizde, artık, hürriyete, mutluluğa ve sosyal adalete doğru alabildiğine koşulmalıdır. Vakit tam. Şafak, ha söktü ha sökecek..

Devrim teorisinde Devrim yapmak gibi büyük bir iddia yüzünden Bolivya diktatörünün elinde tutsak bulunan Regis Debray bir Avukat tutmuş. Önce savunacağı dâvaya ihanet eden sonrada müvekkiline gönderilen 25 dolarlık sigara parasını cebine indirecek bir dolandırıcı olarak tezahür eden bu hukukçuyu azletmiş.

Benimde bir Avukatım vardı. Dosyayı birlikte inceledik. Bu kitaptaki vesikaları birlikte topladık. Emegi geçti. Daima minnetle anacağım Av. Nurullah Tuksavul'u.. Hele, hele Bolivyalı o acaip hukukçunun bulunduğu bir dünyada..

Yazdığım şiir dâva konusu olunca, en çok dostlarım üzdü beni. «— NAZİM HİKMET için şiir yazmanın mevsimi degildi —» demek istiyorlardı. Yanılıyorlardı. Belki tipi tutar veya fırtına kopabilir. Belkide ortalığı dondurucu bir soğuk kaplar. Bütün bu kötü ihtimaller karşısında bile, eğer ortalık günlük güneşlik ise ve etrafı bir bahar havası sarmışsa badem ağaçları çiçeklenecektir. Hatta erik ağaçları da.. Bunu durdurmağa kimsenin gücü yetmez. Kaldiki, insanoğlu dogayla savaş halindedir. Ve er geç dogayı yenecektir. Bu inancın verdiği cesaretle giyotine baka baka şiir yazan şair veya idam mangası önünde resim yapan ressam daima badem ağaçlarından daha heyecanlı yaşamıştır.

Mao'dan Giap'a ve Giap'dan CHE GUEVARA'ya kadar uzayan bir sıçramanın içinde Asya, Afrika ve Lâtin Amerika'nın ulusal kurtuluş haberleriyle süslü bir yeryüzünü görüyoruz. Barışa, tokluğa ve mutlu çoğunluğa kavuşmak ümidiyle yazdığım şiir'i suçladılar. Haklıydım. Beraat ettim.

Şubat 1968

Osman BAŞDEMİR

T.C.
İzmir
İkinci Ağır Ceza Mahkemesi
Sayı :
Esas : 1964/144
Karar : 1965/85

K a r a r

C. Sav. : 1963/5771

Başkan V. : Cahit Ökten 9095
 : Meliha Yalazan 9240
Üye : İ. Hakkı Yılmaz 11756
C. Savcısı : C. Kemal Akçin 12675
Kâtip : İzzet Öztelcan 574.
Dâvacı : Kamu haklar.
Sanıklar : 1— OSMAN BAŞDEMİR: Mustafa oğlu, Habi-
 beden doğma 1339 doğumlu, Gürçeşme
 3536 sokak 8 numarada oturur.
 2— İstikamet Gazetesi Yazı İşleri Müdürü
 3— AHMET YAPRAK: Hamdi oğlu, Kerime-
 den doğma, 1933 doğumlu Karşıyaka
 Alaybey UFA apartmanı 11 dairede otu-
 rur.

Suç : Koministlik propagandası yapmak.
Suç tarihi : 15/6/1963

Koministlik propogandası yaptıkları iddiasile sanıklar Osman Başdemir, ve Ahmet Yaprak hakların-
da ikinci sorgu hakimliğinin 8/6/1964 gün ve 14/56 sayılı kâ-
rarile son tahkikatın mahkememizde açılmasına karar verile-
rek dosya tevdi edilmekle yapılan açık muhakeme sonunda:

Sanıklarada Osman Başdemir sorgu ve savunmalarında
mezkûr yazının koministlik propogandası mahiyetinde olma-
dığını Nazım Hikmetin ölüm yıldönümü itibarile yazmış bu-
lunduğunu ve diğer sanıklar ise bu yazıyı propoganda mahi-

yetinde görmeyerek gazetelerinde neşrettiklerini beyan etmiş Bilirkişiler Profesör Sulhi Dönmezer, Naci Şensoy ve Nevzat Gürel ise tanzim ettikleri raporlarında yazının doğru-
dan doğruya komünistlik propogandası mahiyetinde bulunma-
dığını, yalnız komünizmi sembolleştiren ifadenin propoganda-
sı mahiyetinde bulunduğunu mütala etmiş, yazı Şair Nazım Hikmetin ölüm yıldönümü itibarıyla ilgili olup açıktan açığa komünistlik propogandası yapılmadığından mezkûr yazıyı sanık Osman Başdemir'in komünistlik propogandası yapmak maksadıyla yazdığını ve diğer sanıklarında bu maksatla neşrettiklerini gösterir mahkûmiyetlerine yeter delil de elde edilmediğinden müsnet suçları işlediklerine vicdanen kanaat getirilmeyerek suçları sabit görülmemiştir.

H ü k ü m : Yukarıda izah edildiği üzere sanıklar Osman Başdemir, Orhan Başkan ve Ahmet Yaprğa yükletilen komünistlik propogandası yapmak suçunu işledikleri mahkemece sabit görülmediğinden müsnet suçtan Beraetlerine. C. Savcısının isteğine uygun, yargıtay yolu açık olmak üzere oy birliğiyle karar verildi. C. Savcı Yardımcısı Kemal Akçinin huzurunda, sanıklar Osman Başdemir ve Ahmet Yaprak'ın yüzlerine karşı, (.....) gıyabında usulen ve açıkça tefhim olundu. 1/6/1965

Başkan V.	Üye	Üye	Kâtip
Cahit Ökten	Meliha Yalazan	İ. Hakkı Yılmaz	İzzet Öztelcan
9095	9240	11756	574

T.C.
İzmir
2. nci Ağır Ceza
Reisliği
Sayı:

Aslının aynı olan bu Hükmün, Kanun Yoluna başvurul-
madan 8/6/965 tarihinde kesinleştiği ve Maznun Osman Baş-
demir'in isteğine harcı olan 6 liranın kendisi tarafından öden-
mekle verildiği tasdik kılındı. 10/6/965

Başkâtip

T. C.
M.S.B.
İZMİR SIKI YÖNETİM KOMUTANLIĞI
ADLİ AMİRLİĞİ

Esas No : 1963/
Karar No : 1963/

23/8/1963

İDDİANAME

Yukarıda kimlikleri ve suçları yazılı sanıklar haklarında düzenlenip, hazırlık mahiyetinde kabul olunan soruşturma evrakına göre:

Sanıklardan İş Dünyası gazetesi idare memuru Osman Başdemir'in, bu gazetenin 15/Haziran/1963 gün, 5/4 sayılı nüshasının 4. sahifesinde yayınlanan, Komünistliği malûm ve müsellemler Şair Nâzım Hikmet Ran'ın ölümü münasebetiyle kaleme aldığı VASIYETİNCE 1. başlıklı mersiye mahiyetindeki şiir'in de müteveffa şairi onun bazı şiirlerinden aktarmalar yaparak övdüğü, bu övgüyü Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü, sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmayı ve Devlet Siyasi ve Hukuki nizamlarını topyekûn yoketmeyi ifade eden Komünizm ideolojisini medih derecesine vardırıdığı şiirin bütününden özellikle iki söyleyişli (belki de düşüncelerin kadar aydınlık bir havada) mısralarından anlaşılmaktadır.

Basın kanununa göre sorumlu yazar Osman Başdemir ile gazetenin yazı işleri müdürü Ahmet Yaprak'ın bu eylemlerinden,

Aynı şiiri Haziran/1963 gün, 776 sayılı İstikamet gazetesinde yayınlayan diğer sanık (.....) bu eyleminden dolayı T.C.K.'nun 142/1. Md. tarifine uyularak T.C.K.'nun 142/4. Md. gereğince cezalandırılmaları,

Duruşmalarının İzmir Sıkı Yönetim K. lığı As. Mahkemesinde yapılması iddia olunur ve istenir. 23/8/1963

ADLİ AMİR

Ferit DENİZMEN
Tümamiral

Y.T.

İzmir Sıkı Yönetim Komutanı

Sorgu Hakimliğine

Suç : Komünistlik propagandası yapmak.

Suç ta. : 15/Haziran/1963

Hadise : Yukarıda hüviyeti yazılı sanıklardan Osman Başdemirin idare memuru olarak çalıştığı (İş Dünyası Gazetesinin 15/Haziran/1963 tarihli nüshasında komünistliği malum ve müsellim olan şair Nazım Hikmetin ölümü münasebetiyle kaleme aldığı (Vasiyetname) isimli şiiri ile komünistlik propagandası yaptığı ve aynı gazetenin yazı işleri müdürü sanık Ahmet Yaprak'ın gazetede bu şiiri neşretmek ve sanık Orhan Başkanın dahi aynı şiirini mes'ul müdürü olduğu (İstikamet) gazetesinde keza neşretmek suretile mezkûr suça basın yolu ile iştirak ettikleri.

1) Suça mevzu şiir ile neşrine ait gazete nushaları.

2) Suç mevzuu şiirin üzerinde İstanbul Sorgu Hakimliği marifetile 4 ehlivukuf vasıtasıyla yapılmış tetkikata ait muvassal ve tahlili rapor gibi delillerle anlaşıldığından,

Her bir sanığın ayrı ayrı hareketine uyan T.C.K.'nun 64 üncü maddesi delâletile T.C.K.'nun 142/1, inci maddesi gereğince tecziye edilmek üzere Ceza M. U. K. nun 196 ve 200 üncü maddelerine tevfikan haklarında son tahkikatın İzmir Ağır Ceza Mahkemesinde açılmasına karar verilmesi anme adına iddia olunur. 26/5/964

Mehmet Helvacıoğlu
C. Savcı Yardımcısı

BİLİRKİŞİ RAPORU

İstanbul 2. Sorgu Hakimliğine

Dosya No. : 94/11 tal.

İzmir Sorgu Hakimliğinin 16/4/1964 tarih ve 964/14 sayılı talimatı ile, İzmirde münteşir İş Dünyası isimli derginin 15 Haziran 1963 tarihli nüshasının 4. sahifesinde Osman Başde-

mir imzası ve (Vasiyetince) başlığı ile neşredilmiş bulunan şiirin muhteva itibariyle komünizm propagandası yapar bir mahiyet taşıyıp taşımadığının tesbiti zımında bilirkişi tetkikatı icra etirilmesi istenilmekle, İstanbul 2. Sorgu Hakimliğince bilirkişi sıfatı ile tayin olunan heyetimiz gerekli incelemeleri icra eylemiş bulunmaktadır.

Serbest vezin esası üzerinden yazılmış bulunan bu manzume, esasında yurt dışında öldüğü anlaşılan bir şahsa merasiye olarak kaleme alınmış bulunmaktadır. Yazıda, bu kişinin, bazı fikirleri savunduğu, yeni bir sistem getirmek istediği, düşüncelerinin arzolunan yönde olduğu ve günü gelince bahis konusu düşüncelerin bu yurttan gerçekleşeceği açıklanmaktadır. Yazara göre, mezkûr düşünceler aydınlıkları ortaya çıkaracaktır. Bu düşüncelerin gerçekleşeceği gün cuma ve ya pazar olmayacaktır. Yani bugün hiç bir dinle ilgili bulunmayacak ve böylece din ayrılıkları da ortadan kalkacaktır. İşte o zaman, bu düşüncelerin sahibi olan kişi, yani yurt dışında ölmüş olan kişi yeniden Anadolu'ya getirilecek ve oraya defnedilecektir.

Manzumenin ifade ettiği esas, böylece, özetlenebilir. Manzumede dikkat edilmelidir ki, ölen kişi açıkça belirtilmediği gibi, onun düşüncelerinin de, komünizm olduğu beyan edilmemiştir. Daha doğrusu bu cihetler açıkça söylenmemiştir. Bu itibarla bazı kişiler bakımından, sırf objektif durumu itibariyle yazının tam bir komünizm propagandası olarak telakki edilemeyeceği, zira bu cihetin yazının objektif mahiyetinden anlaşılmadığı söylenebilir. Bununla beraber, hadiselere vakıf olan ve hafifçe aydın bulunan kişiler dahi bu manzumenin Nazım Hikmet için kaleme alındığını ve bahis konusu düşüncelerin de onun isminde sembolleşmiş bulunduğunu bilmektedirler. Bu itibarla sanığın bizzat kendi ifadesinde de açıkladığı gibi yazının bir kere Nazım Hikmete taallük ettiği tesbit olununca ve tahakkuku temenni edilen düşünceler de onun düşünceleri olunca, bu düşüncelerin, komünizm ile aynıyet ifade ettiği de malûm bulunduğuna nazaran yazıda komünizm propagandası hüviyeti bulunduğunu söylemek mümkün olur. Demek isteriz ki bu yazıda doğrudan doğruya komünizm propagandası değil fakat komünizmin sembolleştirilmiş ifadesinin propagandası vardır.

Sanık, savunmasında, bu yazıyı Nazım Hikmet'in şair hüviyetini meth etmek üzere yazdığını ileri sürmüş ise de, şairin düşüncelerinin tahakkuk edeceği günden bahseden böy-

le bir manzume bakımından bahsi geçen savunmanın yeterli sayılamıyacağı kanaati hasıl olmuştur.

Keyfiyet saygı ile ve ittifakla arz olunur.

B.K.
Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer
B.K.
Doç. Dr. Nevzat Gürel

B.K.
Prof. Dr. Naci Şensoy
B.K.
Asis. Dr. Çetin Özek

2. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığına..

İzmir

Özü: Yazılı müdafaa;

Sayın Yargıclar,

İŞ DÜNYASI gazetesinin mesul müdürü olmaklığım ve aynı gazetede neşredildiği iddia edilen Osman Başdemire ait VASIYETİNCE -I- isimli şiirden dolayı hakkımda açılan tahkikat neticesi sayın iddia makamı beratımı istemiş bulunmaktadır. Hakikatte de masum ve suçsuz bulunduğumdan haklı olarak yapılan talebe aynen iştirak ederim.

Ancak şunu da müdafaaten belirtmek isterimki, yazılan şiirin ilk nazarda suç teşkil edip edemeyeceğini tefrik edecek kudrette değildim. Bilirkişi heyeti bile bu hususta kati bir netice söyleyemediği bir yazının neşrinde benimde tereddüde düşeceğim açık bir keyfiyettir.

Esasen Gazetenin yayınına mani olunmakla Neşir suçu tekevvün etmemiş ve dolayısıyla suç meydana gelmemiştir. Basın kanunu muvacehesinde de suçsuz olduğum tebeyyün ettiğinden talebe uyararak hakkımda beraat kararı verilmesini saygıyla arz ve istida eylerim. 27 Nisan 1965

İş Dünyası Gazetesi Mesul Müdürü
Ahmet Yaprak

İzmir

Özü: Yazılı Müdafaaname

Sayın Hakimler,

İzmirde münteşir İŞ DÜNYASI GAZETESİ'nin basit bir muharri-i olarak var gücümle çalışıyordum. 27 Mayıs devrimlerinin ışığında ka-buslu ve korkunç bir uykuya dal maktansa memleketimin köyüne kentine, dağına taşına ve emekçi halk yığınlarına yararlı bir insan olabilmenin sevinci içinde bu yola başvurdum...

Yazar, savunmasını yaparken

27 Mayısı takip eden günleri hatırlayalım. Hemen hepimiz, memleketi soyup sogana çeviren diktatörleri yıkıp yere sermenin sevinci içindeydik... Yorgunduk... Milletçe ilk defa nefes alıyorduk. İhtilâl bayrağının o canım dalgalanışını ilk defa görebiliyorduk milletçe... Ve her içtimai sınıf ayakta-ydı. Her türlü hürriyet ortalıktaydı... Beyazıt Meydanındaki şehit-lerin kanı henüz kurumamıştı... O kahramanları kalplerimi-ze gömmemiş ve isimlerini tarihe yazmamıştık daha.. Ve ih-tilâlin lideri sayın Or. General Cemal Gürsel: «—... bu mem-leket için çalışmak, çok çalışmak lâzım,—... diyordu. Erkekçe konuşuyordu. Haklıydı. Bir diğer ihtilâlcî toprak reformu-nun zaruretinden bahsediyordu... Bir diğeride kültür sefer-berliğiyle halkın eğitilmesini şart koşuyordu... Doktorluğun sosyalleştirilmesi, ağaların saltanatına son verilmesi ve ya-bancı sermayenin hakimiyetinden uzak sosyalist bir ekono-mi ile daha ileri, daha güzel, barışçı ve yepyeni bir Türkiye kurmak hep o Millî Birlik devrinin prensip ve gayelerindendi..

Evet, hukukcusuyla, öğretmeniyile, sendikacısıyla, yaza-rıyla, subayıyla ve hasılı münevver sınıfın ilerici unsurları 27 Mayıs devrimlerini yaşatmağa ve yaymağa azimliydiler.. Bes-leme basın önceleri sustu. İlk anlarda, politika dolandırıcıları meydanı terketmiş göründü.. Sonra olanlar malûm.. 27 Ma-yıs düşmanlığı 20/21 Mayıs hâdiselerine kadar zaman zaman

ve memlekete zarar verebilecek her türlü kirli işlere tevessül ettiler. Ve sadece Türk ordusunun, ilerici unsurlardan meydana gelen Türk ordusunun zamanında karşı koymalarıyla durum idare edilebildi. İhtilâlcilerin kadrosuzluğu, memleketimizin hayrına olan siyasî ve sosyal umdelerinin etrafına kara ve kalın bir duvar çevirmelerine karşı konulamadı. İhtilâlciler o eski kadronun üstüne oturmıştu.. Temizlenmiyen o eski kadro çünkü yağma devrine dönebilmek için her çareye başvuruyordu. Çanak yalayıcılar ve beslenme basın ihanet eden münevverlerle el ele vererek işi Faşizim tehlikesine kaldırmaya yeltendiler. Tehlikeyi görüyorduk. Sayın İnönü bile tehlike çanını çalmakta gecikmedi. İşte bu şartlar içinde basit bir Halk çocuğu olarak, ben, İŞ DÜNYASI Gazetesinde yazılarımı yazıyor ve onlarla mücadeleyi kabul ediyordum. Bizim Gazete tamamen ihtilâli destekliyor ve 27 Mayısın dumanlarına saldırıyordu... Ana Yasayı savunuyorduk.. Halkımıza yararlı olmak tek gayemizdi. Gün geldi.. Gerici basına bile reva görülmiyen bir ceza bize verildi. İzmir Örfi İdare Kumandanlığınca gazetemiz süresiz olarak kapatıldı. Niciir? Neden ? Bilmiyoruz. Anlıyabildiğimiz şuki, ben, VASIYETİNCE isimli bir şiir yazmışım. Hepsı bu. Suçsuzum, dedik. Gazete kapatmak Ana Yasaya aykırıdır, dedik. Basın hürriyeti boğuluyor, dedik.. Kalem kırmak hayırlı sonuç vermez, dedik. Meramımızı anlatamadık siyasî polise.. Çağırdılar.. Sordular.. Hakaret ettiler. Ve 32 saat İzmir Emniyetinde hürriyetim tahdit edildikten sonra —.. ki, polis vazife ve selâhiyet kanununa aykırıdır —.. Örfi İdare makamlarınca serbest bırakıldım. Bu arada evim arandı. Kitaplarım tartaklandı. İşimden ve ekmeğimden oldum. Ve gazetedeki diğer arkadaşlarımda bu teröre tabi tutuldu...

SIKI YÖNETİM VE BASIN..

Bu dâvaya el koyan ilk mahkeme olarak İzmir Sıkı Yönetim askeri mahkemesi Anayasaya aykırı olarak kurulmuştu. Yetkisizdi. Ve dâvamıza bakamazdı. Halen yürürlükte olan Anayasanın 124. maddesine göre: T.B.M. Meclisince ilân edilen sıkı Yönetim kararına dayanılarak ve 3832 sayılı ÖRFİ İDARE kanununun çalıştırılmak istenmesi ve zorlanması demokratik bir işlem olmadığı gibi, 27 Mayıs Anayasasına aykırı olarak gazetemizin kapatılmasıyla BASIN HÜRRIYETİNİN yeniden haçerlenmesine sebebiyet verilmiş ve dolayısıyla Anayasanın bana katıyetle tanıdığı TEMEL HAKLAR-

DAN olan Yazmak, Düşünmek ve Düşündüğümü ifade edebilmek Hürriyetlerimin gasp edilmesine sebebiyet verilmiştir.

Halbuki 3832 sayılı Örfi idare kanununu okumak zahmetine katlananlar anlarki, o kanunun 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanununun 86. maddesine göre yapıldığını ve kuvvetini ve kanuniyetini ondan aldığını görürler. Nerede 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanunu?.. Yok... Şimdi hukuk tarihinin çöp sepetindedir o .. 27 Mayıs Anayasası onu, o, lâıyk olduğu yere atmıştır. Evet, eski Teşkilâtı Esasiyenin 86. maddesi ile yeni Anayasanın 124. madesini yüzyüze getirirsek yeniliğin meşruluğu anlaşılıyor. Eskisinde BASININ BOĞULMASI için kayıt mevcut olduğu halde yenisinde yoktur. Ve 3832 sayılı Örfi İdare kanununun BASINLA ilgili hükümleri yürürlükteki Anayasaya aykırıdır. Onuda işaretini taşıdığı o, çöp sepetine atılmış olan Teşkilâtı Esasiyenin yanına göndermek mümkündür. Ne varki, Anayasa Mahkemesinde dâva açma hakkı bir vatandaş olarak bize değilde, mahkemelere, barolara, siyasi partilere verilmiş olduğundan, bu yollu bir müracaatı, kimin ne zaman ve nerede yapcağını beklemek en büyük ümidimiz olmakla beraber, biz, 3832 sayılı Örfi İdare kanununun Anayasaya aykırı bulduk. Ve o kanuna göre ihdas edilen suçu ve açılan bu dâvayı asla kabul etmedik. Ve Sıkı Yönetim mahkemesini de hukuken tanımadık. Zorladılar. Bizde susar olduk.

İzmir Emniyet Müdürlüğünün gazetemiz için yaptığı ihbara inanabilen bir sıkı yönetim kumandanlığı ile karşı karşıya idik. Yazdığımız şiiri bir bilirkişiye bile göstermeden suçlayabilmenin korkunçluğunu gördük. Gazetemizi ve şiirimi ıktibas eden diğer İSTİKAMET gazetesini tab ve neşirden süresiz olarak men eden sıkı yönetim kumandanlığı acaba bir şiiri okuyunca suçluluğu veya suçsuzluğu üzerinde hüküm verecek kudrete haiz midir? Sanmıyoruz. Belki o, harp tekniğini bilebilir. Bir savaştan muzaffer çıkınca öldürenlerle ölenlerin arasında göğsünü gere gere dolaşabilir. Yat borusunun sükunetinde veya kalk borusunun şiddetinde bizim anlayamadığımız bir zevke ulaşabilir. Fakat, iki kelimeyi yanyana getirip bir mısra kuramaz. Edebiyatın E'sini, basın hürriyetinin B'sini ve de fikir hürriyetinin F'sini bilemez. Hele herhangi bir şiire ne bir nokta ve nede bir virgül ekleyebilmesine ise taka'ı bulunacağına hiç kani değiliz. Yani bu dâvanın temelini atanların ehliyetsizliğini biliyoruz.. Ve ispat edeceğiz..

Gazetemizin kapatılmış olması küçümsenecek bir olay değildir.

Sadece Ege havalisinde 1000 den fazla köy abone idi. Gonderilen gazeteleri her köyde asgari on kişinin okuduğunu farz etsek on bin kişinin okumasına mani olunmuş demektir. Bu, bir.. İkincisi: gazetenin kapatılmasıyla peşin olarak ödenen yıllık abone bedellerini ve yerine getirilmesi lüzumlu taahhütlerin üzerine sünger çektirilmiştir. Gazete kapatmakla toplum aleyhine doğan bu büyük zararın vebali kimindir? Veya okuyucuyuda cezalandırmak değildi nedir bu?..

Mali kaynaklarına vurulan bu tırpan üzerine ekonomik işkenceler içinde can veren gazetemizin neşir hayatına dönmemesinin azabını kime anlatabiliriz? Bu mudur basın hürriyeti? Bu mudur demokrasi?.

BİZİ NİÇİN SUÇLADILAR VEYA GAZETEMİZİN KAPATILMASININ GEÇERK SEBEBİ NEDİR? .

Ben bu gazeteye girdiğimde ilk sayısı çıkmıştı. Küçüklük, rengi, yönü ve gayesi olmıyan bir şeydi. Hoşuma giden sadece ismi oldu. İŞÇİ GAZETESİ.. Bir sayı bu isim altında çıktı. Ve kısmende işçi dâvalarına yer verdik. Fakat gazetenin yalnız işçilere açılan kapısını dar gördük. İçine köylülerinde girebilmesini sağlamak için gazetenin adını İŞÇİ ve ÇİFTÇİ olarak değiştirdik. İsim hem sevilmiş ve hemde tutulmuştu.

Ege köylerinde röportaja çıktık. OTUZUNCU KÖY isimli büyük ve seri röportajımı da yapmış ve neşrine başlamıştık.

İŞ DÜNYASI

SİYASİ • İKTİSADİ • MÜSTAKİL VE DEVRİMCİ GAZETE

İŞÇİ *ve* ÇİFTÇİ

SİYASİ • İKTİSADİ • MÜSTAKİL VE DEVRİMCİ GAZETE

O tarihlerde Ankarada yayınlanan ÖNCÜ gazetesi ANTI DEMOKRATİK KANUNLARA karşı savaş açmış ve DEMOKRASİYE ÇAĞRI'yı yayınlamıştı. Cumhurbaşkanlığına sunulmak üzere imza topluyordu. Bizde gazetemizde çağırımı neşrettik. Ve bütün gazetede çalışan arkadaşlarla birlikte imzaladık.

Böylece Anti Demokratik Kanunların kaldırılması için açılmış bulunan bir savaşa alenen katılmış bulunuyorduk. Bu ise düpe düz komünistlik sayılıyordu, milli emniyetin zararında.. İnkılâpçı ve ileri her harekete komünistlik damgasını vurmamak bir alışkanlıktı. Bunun için gerici çevreler ve bahasus milli emniyet, —« ki bu işe Amerikan gizli emniyeti dahi burnunu sokmuştur—» bizleri böylece fişlemekte gecikmemiştir.

Buna ilâveten o sıra imtiyaz sahibinin imzasıyla çıkan hakikatte benim yazmış olduğum Fidel Kastroyu över mahiyetteki başmakale fikir yobazlarını ve faşist yazarların bile çileden çıkmasına sebebiyet verdi. Önce -Yeni Asır- gazetesi ve arkasından Hür Yol'da yazan tanınmış ırkçı Kemal Fedai Coşkuner bir açık mektupla bizleri hükûmete jurnal ediyorlar ve İzmir Emniyetini de vazifelerini yapmamakla itham ediyorlardı.

Siyasi polis alel usul bir tahkikat yaptı. Journalcileri memnun edecek bir zemin bulamadı. Esasen fikir ve basın hürriyetinin verdiği haklar içindeki yayınlamamızı suçlayacak bir şey yoktu. Beklediler.. Ta ki, örfi idare ilân edile...

Gazetemizin sosyal adalet ilkelerine has tutumu ve isminin İŞÇİ VE ÇİFTÇİ oluşunun gerek gericileri, gerekse emniyeti oldukça pirelendirdiğinin farkındaydık. İŞ DÜNYASI olarak isim değiştirmeye karar verdik. Fakat kadro aynı idi. Yön ve tutumu ise eskisinden de daha kuvvetlenmişti. Çıkarıcılar, gericiiler ve emniyet bu değişmedende umduğunu bulamayınca EKMEK ve HÜRRİYETİ bir bayrak gibi elinden bırakmıyan bir gazeteyi yani İŞ DÜNYASI'nı kapatmak için örfi idarenin ilânını fırsat bildi..

Ve İzmir Emniyet Müdürlüğünün 13/6/1963 gün, Şube I, D 2 ve 2757 sayılı yazılarıyla Nazım Hikmet için yazılan bir şiiirden dolayı sıkı yönetime ihbar edildik.

Fu ihbar vesikasındaki tarih 13/6/1963 dür. İhbar edilen gazetenin tarihi 15/6/1963.. Yani daha gazetenin çıkmasına iki gün kala.. Yani daha gazete baskıda iken hakkımızda takibata geçiliyor.

Ve İzmir Sıkı Yönetim Komutanı Tüm. Amiral Ferit Denizmende:

14 Haziran 1963 tarih ve 110-63 sayılı ve İzmir EM. Müd. verdiği cevapta gazetemizi tab ve neşirden men ve hakkımızda takibat açılmasını istiyor.

Yine dikkat edilecek olursa sıkı yönetimin bu kararında gazetenin çıkmasına bir gün kala verilmiştir. Gazete ise 15 Haziran 1963 de çıkmış olacaktı.. Bir gazeteyi çıkmadan suçlamak Abdülhamit devrinde bile mümkün olmadığı halde, biz bunu 2. Cumhuriyette gördük. Davama bakan Sorgu Hakimî ve davama bakan C. Savcısının bile farkına varamadığı ve bilemediği vanî: nesre girmeden açılan bir basın davasında SUÇUN TEKEVVÜN ETMEMİŞ olması bakımından dava açılmıyacağı. hukukiyetini bilemezken, elbet sıkı yönetim komutanı hic bilemezdi. O nihayet bir askerdî. Basın kanununu acı okumağa ve okuduğunu anlamağa mecbur değildi. O. İzmir Emniyet Müdürü Hüseyin Taluy'un oyununa geldi Onun ihbarına inandı ve evet dedi. Hepsi o kadar..

O zamanki İzmir Emniyet Müdürü Kimdir? Daha Ankarada Birinci Sube Müdürü iken siyasî suçtan zanlı bir veteriner öğrencisinin husyelerine sıcak yumurta ilâve ederek tahkikat tamamlıyan eski bir emniyet mensubudur. Ve İzmirde de vazifesi hudutları içindeki bir karakolda bir vatandaşın bir polis tarafından kurşuna dizildiğini gördük. 1964 Fuarında Sovyet Rusya pavyonundan yapılan soyguna ve Mustafa Kemalle Leninin resimlerinin yırtılmasına nezaret ettiğini gözlerimle gördüm. Ve ancak bu hadiseler üzerinedir ki, onu İzmirden uzaklaştırdılar.

Görülüyorki, gazetemizin kapatılması ve hakkımda açılan bu dâvanın Nazım Hikmetin ölümü üzerine yazdığım şiirle alâkası yoktur. Ancak örfi idareyi âlet ederek düşünme ve yazma hürriyetimize en büyük darbeyi indirebilmişlerdir. Yoksa Nazım Hikmet için yazdığım şiir bir vesile veya bir bahanedir. Gazetemizin son sayısı 15 Haziran 1963 tarihini taşır.. Bir an için gazetemizin 25 Nisan 1963 tarihli nüshasını ele alalım. O sayıda da bir şiirim var..

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Benim İşim

Kızılıçık dallarında arzular tomurcuklanırken
Kavgasız bir harman yerinde dolaşmak.
Günahsız bir dünyada yaşamak,
Hayatı,

Ümidi,

Ve insanları sevmek.

Ve hürriyet sevinç olup göklere yükselirken
Beyazıt meydanında yatan ölüye sarılmak.
Yazmak,

Düşünmek,

Söylemek

Benim işim.

Elini elime sürmeden
Yüzümü dahi görmeden
Ne etti etti,
Bu işi bana o öğretti
Kulakları çınlasın,

Ve elleri dert görmesin Nazım ustanın..

Osman Başdemir

Bu şiirde: hürriyeti, memleketi ve insanları sevebilmeği
ondan öğrendiğimi beyan etmiş ve Nazım Hikmete uzun
ömürler dilemiştim. Yani övmüştüm. Ve o yaşıyordu.. Böyle
olduğu halde hiç bir suale ve takibata maruz kalmadım. Na-
zım Hikmet yaşarken, onu, minnet duygularıyla anmak ser-
bestte, ölünce sızlanmak mı suç?.. Elbette, hayır.. Böyle zıd-
diyetler içinde gün be gün çökmekte olan kapitalist mantığı-
nın tipik bir örneğidir diyebiliriz biz buna.. Ve gazetemizin
sudan bir bahane ile kapatılmasının gerçek hikâyeside işte
bundan ibarettir.

ARAMADA BULUNAN KİTAP VE EŞYA LİSTESİ

- 1— 1932 de neşredilen Nazım Hikmet seçme şiirler
- 2— Kimdir nedir serisi -Marks kimdir, Marksizim nedir-
- 3— İlim ve bir cemiyet
- 4— Anna Karanina Tolstoy
- 5— Çocukluğum M. Gorki

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

- 6— Der Doppelganger: Dostoevski Almanca
- 7— Bay Duđuk ve bir sürgünün hatıraları Aziz Nesin
- 8— Apoloji: Eflâton
- 9— Bır Dünyaki: S. Taşer
- 10— Bereketli topraklar üzerinde: Orhan Kemal
- 11— Babil Kulesi Orhan Kemal
- 12— 1930 Resimli Ay
- 13— Türk Düşüncesi Komünizm sayısı sayı 3
- 14— Cemal Güresl'e mektup
- 15— 8 milimetrelik dolu film

18/6/1963 tarih ve 2 s.b. No: 2790 sayılı ve Emniyet Müdürü imzalı yazıdan:

...—«listede belirtilen ve komünistlikle tanınmış kimşelerin eserlerinden bulunan kitap ve saire takdim kılınır.

İzmir Emniyet Müdürü:
Hüseyin Taluy

Bu ilste ve Emniyet Müdürünün sıkı yönetime suç delili olarak sunduğu evrakın aslı dâva dosyasındadır. Mumkun cisada bu evrakın ve kitap listesinin birer suretini konak meyuanına asabilsek. Halkın görebileceğı bir yere yapıştırabilsek.. Gülmeğe diğerk bütün Milletlerden daha fazla ihtiyacı olan Türk halkı, belki bir gün, belki bir hafta ve belkide bir ay katıla katıla gülebileceklerdir. Onların yanı sıra kediler, köpekler ve tüm hayvanlarda gülebileceklerdir. Çünkü Emniyet Müdürünün —« komünistlikle tanınmış kimşelerin eserleri—» olarak vasıflandırdığı bu kitaplar elan Kemeralındaki kitapçılarda satılmaktadır. Herkez gibi bende orarlardan satın aldım onları.. Belki bu kitaplardan bazılarına sahib olanlarınızda vardır içinizde.. Sıkı Yönetimi yanıltacağım diye, birer edebi değeri olan bu nevi yerli ve yabancı eserleri bir çırpıda komünistlikle damgalamak balgam atmak ve fikren yobazlaşabilmenin iki sebebi vardır bence. Onlar, ya, hayata, hürriyete, saadete ve insanlığa düşmandırlar. Yani çıkarları icabı birer Faşisttirler. Yani bilerek yapmaktadırlar. Yahut o kitapların hiçbirini okumamış birer ak cahildirler. Süslü kırvatlarının ve hak etmeden tedarik edilmiş diplomalarının gölgesinde «salla başını al maaşını» kabilinden yaşıyan birer canlı ölüdürler.

Gördüler.. Beş saat teker teker karıştırdılar. Gecekonumda en az yarım ton kitabım var. Ceketim yok. Çorabım yok. Bazan donumda yok. Fakat benim yarım ton kitabım

var. On yıl var tereyağı görmedim. Tavuk yemedim. Ne bal ve ne de recel. Tabiatın en güzel nimetlerini belkide hiç yemeden uzanacağım kara toprağa. Fakat bu yarım ton kitabı bir ton yapmadan ölmeyeceğim asla.. Onlar 15 kitabımı getirdiler buraya. Ben bir mahalle bakkalının kefaletiyle serbest bırakıldığım halde o 15 kitabım iki yıldan fazladır hapistir. Kitaplara yapılan haksız isnada da mümkünse bir son verilsin. Ve tarafıma iade edilsin. Her ne kadar suç delili olarak yutturulmak istenen bu edebî eserlerin tarafıma iadesiyle dâva subut delillerinden yoksunlaşacak ve duvarları çepçevre çökecek ve o mezbeleliğin ortasında tezahür eden masumiyetimin göbek atmıya başlamasıyla cezalandırılmaklığımı talep eden pek sayın iddia makamında bir mahzurluk husule getireceksede, hakikat budur. Ve bu dâvadaki delillerin sahteliğide meydandadır.

GELELİM YAZMIŞ OLDUĞUM ŞİİRE...

Gazetenin bütün yükü omuzlarımdaydı diyebilirim. Bir kaç imza hariç gazetede diğer bütün yazı ve seçmeler bana aitti. Tashihinden abonelerin bantlanmasına kadar geçen safhanın tanzimi de vazifem içindeydi. Ve bilhassa edebiyat sayfasının imarına azamî gayreti gösteriyordum. O son sayı hemen hemen plânlanmıştı. Ve o sayı için unutamazdım adlı bir şiirimi koymuştum.

Unutamazdım

Ben düşünce örümceğin ağına,
Beş defa kar yağdı Kütahyanın dağına.
Ve Amasyayı sel, Ayşemi el aldı
En uzun türkülerim Nevşehir DAM'larında kaldı..

.....
Anamın o bitmeyen yası,
Pancar tarlasındaki ırgatlardan başkası
Bölemezdi uykularımı
Kan kırmızı bir karpuz gibi iki parçaya
Bölemezdi..
Bakardım jandarmanın süngüsünü yakan aya
Oynaşırken bileklerimdeki kelepçelerin izi
Görürdüm parmaklıklardan gülü, bülbülü, denizi

Görürdüm dünyayı yusuvarlak
Bulurdum her rengine baygın olduğum insanları
Dalgalarıydı bayrakları mavi, kırmızı, sarı
Bayrakların en nazlısı
Ay yıldızlısı
Karşımda dalga dalga dalgaları
Haklamak geçerdi aklımdan gölgesindeki elleri
Ve eserdi başımda kavak yelleri
Hücrenin duvarına cizerdim haritalar
Çizerdim haritanın en güzel yerine memleketi
Bütün kollarıyla Kızıl ırmağı
Çukurovayı, Bozkırı ve Kayserideki o kacaman dağı
Hanyayı Konyayı
Çizerdim baştanbaşa şu bizim memleketi
Unutamazdım..
Kalbim bu topraklar için vururdu, vurur
Maziden kalan tek hatıra budur
Vatanın içinde vatandan uzak kalmayı
Unutmazdım..

.....
Ben düşünce örümceğin ağına,
Beş defa kar yağdı Kütahyanın dağına.
Ve Amasyayı sel, Ayşemi el aldı
En uzun türkülerim Nevşehir DAM'larında kaldı.

Osman BAŞDEMİR

Tam o sıra Nazım Hikmetin ölümü zuhur etti. Ve VASİYETİNCE isimli şiiri acı haberi aldığım gece yazmıştım. Şöyleki:

VASİYETİNCE 1.

«Yurdumdan, halkımdan uzakta öleceğim» demiştin
«Mehmedimi sizde emanet bileceğim» demiştin
Her şey bildiğince oldu, olacak
Elbet dünyamızın her dalı meyvalarla dolacak
Ve gagalarında birer zeytin dalıyla havalanınca ak güvercinler

Harpler bitince

Soygunlar bitince,

Gün gelince:

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Belki yağmur yağacak ince incē
Belki de düşüncelerin kadar aydınlık bir havada
Ama Cuma değil,
Pazar değil,
O.. ışıık günüdür
Ona doymıyacaksın..
«Ve ne beş vaktin ezanını»
«Ne Angelos çanlarını»
Duymıyacaksın..
Gün gelince:
Belki yağmur yağacak ince ince
Belkide düşüncelerin kadar aydınlık bir havada
Vasiyetince..
Bethavenin o en güzel senfonisini duya duya
Seni yeniden defnedeceğiz Anadoluya.

İzmir: 3/6/963
Osman BAŞDEMİR

Şiir yazıldığında böyle değildi. Gerek yer darlığı gerekse Neşriyat Müdürü arkadaşın muhalefeti üzerine ikiye böl-
dük. Bir ve iki diye numaralayıarak neşrinde mutabakata
vardık..

Lâkin şiirin tüm olarak konulmamış olması bir müphe-
miyet yaratmış umumi havasını değiştirmişti. Bunun için
şiirin tamamını ele almakta fayda görüyoruz.

Vasiyetince 2.

Macar ovalarını yalayarak radyoma gelen haberde
Ağlamaklı bir kadın spiker
Dünyanın en hür memleketinde
Barış mücahiti bir şairin kalbi durdu
diyordu.

Ve ölümlü bir gong vuruyordu
Orada saatler yirmibir otuz
Ve durdu antenler
Durdu rotatifler

Burada başlamıştı en kahrılı bir gece
Şalak sökene kadar dövüldü dizler gizlice..

.....
Bız onun kalbindeki ağrıyı bilirdik
Beyaz siyah bütün insanlarda bilir
«Onun kalbinin yarısı burada ise,»
«Oteki yarısı Çindedir.»
«Ve her sabah şafak vakti»
«Kalbi kurşuna dizilirdi Yunanistanda»
«Karlı bir havada Madrit kapılarında üşütmüştü onu»
«Ve Zoyayı öldürürlerkende kalbi çırpınırdı.»
Lumumbanın katli kalbinin bir başka damarını kopardı,
kırdı.

Gün oldu Bükreş kaldırımlarındaki heyecana takıldı ayakları
Gün oldu Havanadaki emekçilerin ellerinde kaldı elleri
Bir vakitlerde Hiroşimada ölenlerle öldü.
Ve memleketinin geri kalmışlığı
Ve hele Turhanın alnındaki o kıpkızıl yara
Onu bir daha yaraladı caneviden..

.....
Hala sağırdık her hususta
Hep beraber yas tutamadık Usta..
Yalnız tohumu attık toprağa
Elbet yeşerecek
Elbette hakcasına bölüşeceğiz mahsülü
Ve koklıyacağız daha o sabah açmış kırk yapraklı bir gülü

Fakat ne yazık, ne yazıkki Usta
Devenin yuları yine dolaştı
Bu acizliğe körler bile şaştı
Düğümü çözemedik..

Ve «köy yandı»
«Kahpe tarandı»
Biz yas tutamadık
Onlar kına yaksın orasına..

3/6/1963 : Osman BAŞDEMİR

.....

Nazım Hikmetin öldüğü gece yazdığım şiirin tümü bu-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Öür. Büyük Türk şairi Nazım Hikmêtin uluslar arası şöhr-
etini, sanatını ve başarısını hazırlayan sebbeleri beyan ve za-
manın inkişaf etmiş barışçı ve insan hak ve hürriyetlerini
talin manasıyle geliştiği yepyeni bir Türkiye'nin kurulması
üzerine şairin VASIYE'ni icabı Anadolu'ya demedileceğini
anlatmak istedim. Ve şairin ölümüne aghıyamamanın üzün-
tusunu belirttim. Şiirin yazılışındaki esas gaye tanıyamen
bundan ibarettir.

Esasen şiirin komünistlikle veya T.C.K. nun 142. mad-
desinde belirtilen suçla uzak yakın hiç bir akrabalığı yok-
tur. Zira 142. maddede beyan edilen: —« sosyal bir sınıfın
diğer sosyal sınıf üzerinde tahakkümünü tesis etmek, veya
mevcut sosyal düzeni ortadan kaldırmak, değiştirmek,... içim-
li ve harekette bulunmayı —» komünistlik olarak tanımlı-
yor ve yasaklıyor. Yani daha açık bir tabirle mevcut burju-
va düzenini yıkıp ve sadece işçi ve köylü sınıfının hakim ol-
duğu ve sermayedar sınıfa hükmettiği sosyal bir sınıfın ku-
rulması için sozle veya yazıyla yapılacak her hareketi ko-
münizm propagandası olarak gösteriyor.

Biz, şiirimizde, ey ahali bizi soyan, bizi aç bırakan, ilâç-
sız, evsiz, cahıl ve perişan eden ve emeğimizi çalan ağalara
ve sermaye sahiplerine karşı bayrak açalım, isyan euelim,
onları devirip ve yalnız halkın büyük çoğunluğunun hukme-
debileceği bir hükümet kuralım o hükümetin idare ettiği top-
lumda ekmek, hürriyet ve saadete kavuşalım mı, dedik?..
Hayır.. Asla.. Şiirimizde böyle bir şey demedik. Vallahi de
demedik, bilahide demedik. Hem bizim ne haddimize? Ve
ne münasebet?.

Mevcut düzeni beğeniyorlarsa beğenenlerin olsun. Açlar
açlığına rıza gösterebilir. Veremliler nasıl olsa ölecek. Kızamık-
tan ölen yüzlerce çocuğa da acımasalarda olur. Yenilerini
yetiştirmek o kadar zor değil. Dokuz ay on günde yenileri
doğar. Okula ne lüzum? Dedesi okumadı ki torunu okusun.
Bir lokma bir hırka geçiniliyor işte.. Kadere boyun eğip
miskin miskin ve tesadüfen yaşamak mümkün iken hiç bu
mevcut düzenin değişmesini istermiyiz biz? Anayasa müsa-
ade ettiği halde, biz, istemedik. Vallahide istemedik, billahide
istemedik. Mevcut düzeni beğeniyorlarsa beğenenlerin olsun.
Ve bizim yakamızı bıraksınlar.

Evet, yazılan şiirin komünistlikle alâkası yoktur. Gerek
bilirkişi, gerekse pek sayın iddia makamı dahi şiirin umumi
muhtevasında Komünizmin Ceza kanununun tarif ettiği şek-

line tesadüf edemediklerini ve ancak şair Nazım Hikmetin şahsı için şiir yazdığından ve onun şahsında sembolleşen komünizmi öğmüş sayılır, dediler.

Bizde derizki, buna:

KANUNDA YERİ OLMADIĞI HALDE MUHAL BİR SUÇ YARATMAK VE DOLAYISIYLA HAKSIZ BİR İSNATTA BULUNMAKTIR BU.. BU İSE İTHAM EDENLERİN İTHAM EDECEK KUDRETTE OLMADIKLARINI GÖSTERİR. VE İTHAM EDİLEN ÜZERİNDE TAHASSÜL EDECEK BÜTÜN HAKSIZLIKLARIN VEBALİ İTHAM EDENİN VİCDANINI BİR KANSER VİRUSU GİBİ KEMİRİP TÜKETMEĞE YETERDE ARTAR BİLE..

—« Şair Nazım Hikmetin şahsına şiir yazdığından ve onun şahsında sembolleşen komünizmi övmek—»miş benim suçum. T.C.K. nun 142. maddesinin yanlış tanımlamalara sebebiyet verdiğini iddia edip mezkûr maddenin tadilini isteyenlere ne güzel bir misal. Komünizmi açıkça tarif edip ceza kanununa koymadıkça bu hatalar ve bu tuhaflıklar tevali edip gidecektir.

Farzı muhal, ben, C. Müddeiumumisinin bir meyhaneci arkadaşı var, onunla ahablık ediyor, hatta onun için meyhaneci iyi adamdı ama bu yakınlarda kalb sektesinden öldü, demiş olsa, ve bizde kalkıp, bu nasıl söz, hem meyhaneci ile arkadaşlık ediyor ve hemde ölümüne üzülüyor ve onun iyi bir adam olduğunu belirtiyorsun. Şu halde sizde bir savcı değil bir meyhaneci sayılırsınız, desek, nasıl haklı sayılmaz sak ve bir nevi isnatta bulunmuş gibi bir muameleye tabi tutulursak, pek sayın iddia makamıda benim için Nazım Hikmet için şiir yazdı ve onun şahsında sembolleşen komünizmi övdü, diyemez. Bu ithamı şiddetle reddederim.

Nazım Hikmetin şahsı için her türlü neşriyat halen yapılmakta ve kitapları yayınlanmakta ve şiirleri okunmaktadır.

İşte Türk basınından toplayabildiğim vesikalar:

Hakkımızda açılan tahkikatı müteakip Türk basınında çıkan Nazım Hikmet'e ait şiirleri birer vesika olarak sunuyoruz. Onun kimliğini, ve Türk şiirindeki büyüklüğünü kendi kaleminden anlamamız mümkün olacak.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

BU OTOBİYOGRAFI 1961
YILI 11 EYLÜL'ÜNDE
DOĞU BERLİNDE YAZILDI

1902 de doğdum
Doğduğum şehre dönmedim bir daha
Geriye dönmeyi sevmem
Üç yaşında Halep'te paşa torunluğu ettim
On dokuzunda Moskova'da komünist üniversite öğrenciliği
Kırk dokuzumda yine Moskova'da Tseka-parti konukluğu ve
On dördümden beri şairlik ederim.

Kimi insan otların, kimi insan balıkların çeşidini bilir
ben ayrılıkların
Kimi insan ezbere sayar yıldızların adını
ben hasretlerin

Hapislerde de yattım büyük otellerde de
Açlık da çektim, açlık grevi de içinde, tatmadığım yemek
yok gibidir

Otuzumda asılmamı istediler
Kırk sekizimde Barış madalyasının bana verilmesini
verdiler de

Otuz altımda yarım yılda geçtim dört metrekare betonu
Elli dokuzumda on sekiz saatte uçtum Prag'tan Havana'ya
951 de bir denizde genç bir arkadaşla yürüdüm üstüne
ölümün
52 de çatlak bir yürekle dört ay sırtüstü bekledim ölümü

Sevdiğim kadınları deli gibi kıskandım
Şu kadarcık hasret etmedim Şarlo'ya bile
Aldattım kadınlarımı
Konuşmadım arkasından dostlarımın

İçtim ama akşamcı olmadım
Hep alnımın teriyle çıkardım ekmek paramı ne mutlu bana

Başkasının hesabına utandım yalan söyledim
Yalan söyledim başkasını üzmemek için
Ama durup dururken de yalan söylemedim

Eindim tirene, uçağa, otomobile
Çoğunluk, binemiyor
Operaya gittim

Çoğunluk gidemiyor adını bile duymamış operanın
Çoğunluğun gittiği kimi yerlere ben de gitmedim 21 den beri
Camiye, kiliseye, tapınağa, havraya, büyüciye
Ama kahve falına baktırdığım oldu
Yazılarım otuz kırk dilde basılır
Türkiyemde Türkçemle yasak

Kansere yakalanmadım daha
Yakalanmam da şart değil
Başbakan falan olacağım yok
Meraklısı da değilim bu işin
Bir de harbe girmedim
Sığınaklara da inmedim gece yarıları
Yollara da düşmedim pike yapan uçakların altında
Ama sevdalandım altmışıma yakın
Sözün kısası yoldaşlar
Bugün Berlin'de kederden gebermekte olsam da
İnsanca yaşadım diyebilirim
Ve daha ne kadar yaşarım
Başımdan neler geçer daha
Kim bilir?

Nâzım HİKMET
Yön, 20 Kasım 1964

Ellerinize ve Yalana Dair

Bütün taşlar gibi vakarlı;
Hapiste söylenen bütün türküler gibi kederli,
Bütün yük hayvanları gibi battal, ağır;
Ve aç çocukların dargın yüzlerine benzeyen elleriniz.

Arılar gibi hünerli, hafif,
Sütlü memeler gibi yüklü,
Tabiat gibi cessus,
Ve dost yumuşaklıklarını haşın derilerin altında gizleyen
elleriniz.

Bu dünya öküzün boynuzunda değil,
Bu dünya ellerinizin üstünde duruyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

Ve insanlar, ah, benim insanlarım,
Yalanla besliyorlar sizi,
Halbuki açsınız
Ette, ekmekle beslenmeğe muthaçsınız.
Ve beyaz bir sofrada bir kere bile yemek yemeden doyasıya
Göçüp gidersiniz bu her dalı meyva dolu dünyadan.

İnsanlar, ah, benim insanlarım!
Hele Asyadakiler, Afrikadakiler,
Yakın Doğu, Orta Doğu, Pasifik adaları,
Ve benim memleketlilerim,
Vani bütün insanların yüzde yetmişinden çoğu,
Ellerinizi gibi ihtiyar ve dalgınsınız,
Ellerinizi gibi meraklı, hayran ve gençsiniz.

İnsanlar, ah, benim insanlarım!
Avrupalım, Amerikalım benim
Cessur, atak ve unutmaksın ellerin gibi,
Ellerin gibi tez kandırılır,
kolay aldatılırsın...

İnsanlar, ah, benim insanlarım!
Antenler yalan söylüyorsa eğer,
Yalan söylüyorsa rotatifler,
Kitaplar eğer yalan söylüyorsa,
Duvarda afiş, sütunda ilân yalan söylüyorsa eğer,
Beyaz perdede yalan söylüyorsa çıplak baldırları kızların,
Rüya yalan söylüyorsa,
Ninni yalan söylüyorsa,
Meyhanede keman çalan yalan söylüyorsa eğer,
Yalan söylüyorsa umutsuz günlerin gecelerinde ay ışığı,
Eğer söz yalan söylüyorsa,
Eğer renk yalan söylüyorsa,
Eğer ses yalan söylüyorsa,
Ellerinizden geçinen

Ve ellerinizden başka her şey
Herkes yalan söylüyorsa eğer,

Ellerinizi balçık gibi itaatli
Ellerinizi karanlık gibi kör,
Ellerinizi çoban köpekleri gibi aptal olsun
Ellerinizi isyan etmesin diyedir.

Ve zaten bu kadar az misafir kaldığımız
Bu ölümlü, bu yaşanası dünyada,
Bu bezirgân saltanatı, bu zulüm
Bitmesin diyerdir...

Nâzım Hikmet
Yön, 19 Mart 1965

Dünyanın En Tuhaf Mahlûku

Akrep gibisin kardeşim
Korkak bir karanlık içindesin
Akrep gibisin
Serçe gibisin kardeşim
Serçenin telâşî içindesin
Midye gibisin kardeşim
Midye gibi kapalı rahat
Ve sönmüş bir yanardağ gibi korkunçsun kardeşim
Bir değil, beş değil, milyonlarcasın.
Koyun gibisin kardeşim
Gocuklu celeb kaldırınca sopasını
Sürüye katılırsın hemen
Ve âdeta mağrur koşarsın salhaneye
Dünyanın en tuhaf mahlûkusun yani
Hani şu derya içinde olup
Deryayı bilmeyen balıktan da tuhaf..
Ve bu dünyada bu zulüm senin sâyende
Ve açsak, yorgunsak, al kan içindeyse eğer
Ve hâlâ şarabımızı vermek için üzüm gibi eziliyorsak
Kabahat senin
Demeye dilim varmıyor ama
Kabahatin çoğu senin kardeşim.

Nâzım Hikmet
Yön, 15 Ocak 1965 (1950 Bursa Cezaevi)

Karıma Mektup I.

Bir tanem,
Son mektubunda:
«Başım sersem

diyorsun.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

«Seni asarlarsa,
Seni kaybedersem»
 diyorsun.
 «Yaşıyamam»
Yaşarsın karıcığım,
Kara bir duman gibi dağılır hatıram rüzgârda.
Yaşarsın kalbimin kızıl saçlı bacısı
En fazla bir yıl sürer
 Yirmneci asırlılarda
 Ölüm acısı...
Ölüm...
Bir ipte sallanan bir ölü,
Bu ölüme bir türlü
 Razı olmuyor gönlüm.
Fakat
Emin ol ki sevgili
Zavallı bir çingenenin
 Kıllı, siyah bir örümceğe benziyen eil
 Geçirecekse
 İpi boğazıma,
Mavi gözlerinde korkuyu görebilmek için
 Boşuna bakacaklar Nâzım'a
Ben,
Alaca karanlığında son sabahının
Dostlarımı ve seni göreceğim,
Ve yalnız
Yarım kalmış bir şarkının acısını
 Toprağa götüreceğim...

Nâzım Hikmet
Yön, 26 Mart 1965

Bir Türk Şairinin Ölümü

İlhami SOYSAL

Moskova'da Kızıl Meydan Moskova Üniversitesine doğru giden yollardan birinin üzerinde, şehrin kenar semtlerinden birinde Novedeviçya Manastırı mezarlığı diye bir mezarlık var. Bu mezarlıkta, sayısı belki de binı bulan mezar var. Kiminin üstüne bir büst, kiminin bir heykel, kiminin bir büyük kaya parçası, kiminin harç, kiminin de bir kitabe var. Bu mezarlıkta ara yollar betodan yapılmış; temiz, bakımlı bir mezarlık.

Novedeviçya Rusçada Yeni Kız demek, Yeni Kız Manastırı mezarlığın ortalarında bir yerde, ara yolların kesiştiği bir köşe başında, üstü yeşil çimlerle kapalı bir tümsek, tümseğin baş tarafında da gül fidanlarıyla yarıyı örtülmüş basit bir kitabe var. Kitabenin üstünde Rusça şunlar yazılı:

Tanınmış Komünist Türk Şairi
NÂZİM HİKMET
1902—1963

Novedeviçya Manastırı mezarlığı, Komünist İhtilâlinden bu yana bir sanatkâr meşheri halini almış. Moskovada ölen, Moskova civarında ölen hemen bütün tanınmış fikir adamları, sanat adamları, sahne adamları, yazarlar, şairler, baleriner bu mezarlığa gömülmüş. Yüzlerce yıllık tarihi olan manastır binası mezarlıktan bir duvar bir kapıyla ayrılmış. Şimdi bir müze gibi geziyor.

Novedeviçya Manastırı mezarlığında dolaşan bir sanat meraklısı kendisini herhangi bir antolojinin yapraklarını çeviriyor sayabilir. Şurada bir meşhur ressam, az ötede bir büyük balerin, onun yanında bir romancı, daha ötede bir büyük âlim. Novedeviçya mezarlığı bir antoloji ama, sadece bir şiir antolojisi, sadece bir hikâye yahut roman antolojisi değil. Topyekûn bir düşünce antolojisi. Bu antolojinin bir yaprağı da bir Türk, vatanını terkedip kaçan, Rusyaya ikinci vatanım diyen ama gene de öz vatanının hasreti ile ölen bir

Türke aittir. Türk edebiyatını ve Türk şiirini dünya edebiyatı ve şiiri içinde sözü edilir bir yere getiren, Türk edebiyatına Anadolu'nun sesini, Kurtuluş Savaşımızın destanını kazandıran, bir şairin yadellerdeki mezarını görmek, Moskovaya kadar gitmişken en tabii görevimizdi.

Gerekiyorsa ölümü bahasına da olsa vatanını, memleketini bırakmamasını temenni ettiğimiz edebiyatımızın en büyük şairinin mezarını gördükten sonra, Moskovadaki son günlerini nasıl geçirdiğini de merak etmememiz imkânsızdı. İdeolojisinin ötesinde, mısralarında buram buram memleket kokan bir şair olarak, edebiyatımızın en büyük sairisi olarak Nâzım Hikmet son günlerini nasıl geçirmişti? Ölümü nasıl olmuştur? Sovyetler Birliğinde neler yapmıştı?

Kitapçı vitrinlerinde sık sık, Novode viçya mezarlığındaki kitabesinde gördüğümüz slav alfabesi ile yazılmış «Nâzım Hikmet» imzasını taşıyan kitaplara rastlıyorduk. Yabancı dillerle basılmış kitaplar satan bir büyük kitapçı mağazasında Nâzım Hikmetin Türkçe basılmış kitapları olup olmadığını sorduk. Çince'den Ermenice'ye, Azericeden Litvanya diline kadar çeşitli dillerden basılmış belki 20 yabancı dilde kitapları vardı da Türkçesi yoktu. Halbuki Nâzımın Türkçeden başka dilde tek mısra yazmadığını biliyorduk. Bize Nâzım Hikmetin kitaplarının Türkçesinin sâdece Bulgaristanda basıldığını, Moskovada bunu bulmanın ise çok zor olduğunu söylediler. Nâzım Hikmetin kitapları hakkında bilgi de veriler. 1960 yılına kadar Nâzım Hikmetin Sovyetler Birliğinde, 17 Sovyet dilinde eserleri 52 defa basılmış. Bunların tiraj yekûnu bir milyon 407 bin imiş.

Nâzım Münevver hanımdan sonra sahne artisti olan bir Rus hanımla evlenmişti. Onunla oturuyordu. Münevver Ancaç oğlu Mehmetle birlikte Varşovaya yerleşmişti. O akşam ben ayrıldıktan sonra akrabalarına giden karısı dönmüş. Bir müddet oturmuşlar, konuşmuşlar, sonra yatmışlar. Aynı ayı odalarda yatıyorlardı.»

Sözün burasında ben, Nâzımın evlendiği Rus hanımının kaçınıcı karısı olduğunu sorduğumda Ekber Babayef gülümse-di. «Ooo, onda karının sayısı çoktu. Çok uçarıydı. Ama son karımı, üçüncü nikâhlı karısıydı. Birincisini bilirsiniz herhalde. Pirave hanım. Galiba Ali Fuat Paşanın yakınıymış. İkincisi Münevver hanım, Ressam Nurullah Berkin eski karısıydı. Çok hanım bir kadındı. Şimdi Nâzımdan olma oğlu Mehmet'le Varşovada yaşıyor. Mütercimlik yapıyor. Meh-

met ordördüne girdi. Tıpkı babası. Son karısını Nâzım tiyatrodâ görüp âşık olduydu. Sarışın güzel bir kadındı. Çok genç olmasına rağmen Nâzımın ölümünden sonra evlenmedi. Onun evinde tek başına oturuyor. Eşyalarını olduğu gibi muhafaza ediyor. İstersen seni evine götürürüm.»

Nâzım Hikmetin Moskovada son günlerini geçirdiği evini merak ediyordum. Memnuniyetle gitmek istediğimi söyledim. Bakü lokantasından çıktık. Sokakta sulu sepken bir kar yamaya başlamıştı. Moskovaya geldiğimiz günden beri en soğuk günü yaşıyorduk. Oysa Türkiyeden ayrıldığımızda daha padesü bile giymiyorduk. Ekber Babayef'in otomobiline bindiğimizde o anlatmaya devam etti:

«— Karısı sabahleyin, açık duran odasının kapısından Nâzımın kalktığını hissetmiş. Uyku arasında kapıya doğru sürüklenen terliklerinin sesini duymuş. Sonra birkaç dakika geçmiş bir daha ses seda gelmemiş.

Uykuyla uyanıklık arasında, Nâzımın sesini duymayınca yatağından doğrulup kocasına seslenmiş. Cevap alamayınca, herhalde, gazeteler gelmiş de aşağıya onları almaya indi diye düşünmüş. Ama gene beş on dakika geçip ses seda çıkmayınca merak edip yataktan kalkmış. Koridora çıkınca arkasından sürgülli sokak kapısının gerisindeki vestiyezin altında Nâzımın çıplak ayaklarını görmüş.

Kadın uyku sersemi paltoları mantoları aralayıp bakmış ki Nâzım sırtını biraz önce açmaya uğraştığı kapıya yaslanmış hareketsiz duruyor. Daha önceden doktorların herhangi birsey olursa sakın kimildatmayın kalp hemen durabilir dediğini de düşünen kadın, zaten Nâzımın devamlı tedavi görmekte olduğu Lenin Hastahanesine telefon etmiş. Hemen birkaç dakika içinde bir cankurtaran ile doktorlar gelmiş. Anı Nâzım sırtı kapıya dayalı oturuyor. Onu kimildatmadan kapıyı açmanın imkânı yok. Çaresiz içerden karısı Nâzımı hafifce yana çekmiş, kapı açılmış, doktorlar Nâzım gideli çok olmuş demişler....

İşte ben eve o sırada geldim. Nâzımı son görüşüm o oldu, bir divanda çıplak uzanmış yatıyordu. Başucunda kana kana ağladım.»

«Mayakovski, Yesenin gibi gerçekten dünya camında şairler vardı. Nâzım Hikmet bunların içindeki tek Türk sairiydi. Fransada Nâzım Hikmetin plâkları doldurulmuştu. Bu plâklar Türkçe olduğu halde satış rekoru kırmıştı. Cezayir, Mısır,

Suriye, Irak gazetelerinde hemen her gün Nâzım Hikmet'in şiirleri yayınlanıyordu.

Doğu Almanyada, Çekoslovakya'da, Romanyada, Bulgaristanda ve Yugoslavyada piyesleri oynanıyordu. Arif Melikof adlı müzisyenin seslendirdiği Bir Aşk Masalı veya Ferhat ile Şirin bale olarak bir yıldan fazla zamandır Kahirede temsil ediliyordu. Bulgarlarla Çekler ortak olarak bu baleyi renkli filme almışlardı. Çeşitli sinemalarda bu film gösteriliyordu. Nâzım Hikmet Orta Asya halkları arasında da çok yaygın bir şöhrete sahipti. Özbekistanda, Çin Türkistanında dahi adı biliniyordu.

Ekber Babayef Nâzım Hikmet'in Edebî Mirası Komitesi'nin, büyük şairin bir heykelinin mezarı başına dikilmesine karar verdiğini, bunun için heykeltraşlar arasında bir yarışma açıldığını ve Modern Rus heykeltraşlarından ikisinin ortak maketinin bu yarışmayı kazandığını üç metre boyundaki gri bir kaya parçası üzerine yontmak suretiyle Nâzım Hikmet'in normal boyunda bir röliyesinin çizileceğini ve kayanın bu haliyle, üzerinde Nâzım imzasıyla mezarının başına dikileceğini de anlattı. Sonra üzgün bir sesle 6800 rubleye mal olacak heykelin ölümünün ikinci yıldönümü olan 1965 Haziranının üçüncü gününde yerine konacağını söyleyerek şöyle devam etti:

«— Keşke mezarı da heykeli de memleketinde olsaydı. Hep beni memleketime gömün. Orada ölmek isterdim derdi.»

Ekber Babayef, Sovyetler Birliği hükûmetinin bu büyük Türk şairinin hatırasını yaşatmak için Yugoslavyaya sipariş ettiği ve inşası ilkbaharda tamamlanacak bir transatlantiğe Nâzım Hikmet adını verdiğini geminin 1965 Mayıs'ında Nâzım Hikmet'in çok sevdiği Boğaziçi'nden geçerek Odesaya geleceğini ve orada Nâzım Hikmet'in Edebî Mirası Komitesi tarafından törenle karşılanacağını, gemide bir kamaranın Nâzım Hikmete tahsis edileceğini, Odesa ile Küba arasında sefer yapacak ve ayda aşağı yukarı bir kere Boğaziçi'nden geçerek bu gemide Nâzım Hikmet'in kitaplarının turistlere satılacağını da sözlerine ekledi.

BİLMEZ KİŞİLERİN BİLİRİZ DİYE VERMİŞ OLDUKLARI BİLİRKİŞİ RAPORUNA GELİNCE:

İstanbul 2. Sorgu Hâkimliğinin bilirkişi sıfatıyla tâyin ettiği ve Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer, Prof. Dr. Naci Şensoy Doç. Dr. Nevzat Gürel ve Asis. Dr. Çetin Ozek'den ibaret heyetin şiiirim üzerinde yapmış oldukları tetkikata göre ve ezcümle,

«— Demek isterizki bu yazıda doğrudan doğruya komünizm propagandası değil fakat komünizmin sembolleştirilmiş ifadesinin propagandası vardır.» diyorlar.

Komünizmi bilmiyen kişileri bilirkişi tâyin etmenin meydana getireceği garabetin tipik bir tezahürü sayılan bu rapora itiraz edeceğimi evvelcede beyan etmiştim.

Esasen bu rapor ilk tahkikat safhasına ait ve Sorgu Hakimliğinin nezaretinde yapılmıştır. Şimdi ise dâva son tahkikat safhasındadır. Ve şimdi yaptırılacak bir bilirkişi tetkikatını yetki ve vukuf itibariyle tam teşekküllü bir ağır ceza mahkemesinin takdir ve tâyininde ve bilirkişi seçmede sorgu hakimliğinden daha farklı olacağı açık bir keyfiyettir. Bunun için mümkünse bilirkişi tetkikatının yeniden yaptırılmasını rica ederim.

Zira mevcut bilirkişi raporunun kabullenecek ve hükümde faydalanılacak tarafı yoktur.

«— Bu yazıda doğrudan doğruya komünizm propagandası değil fakat komünizmin sembolleştirilmiş ifadesinin propagandası vardır» demekle iş yaptıklarına inanan bu burjuva profesörleri büyük bir gaflet ve büyük bir cehalet içindirler. Doğrudan doğruya komünizm propagandasının mevcut olmadığı bir yazıda komünizmin sembolleşmiş ifadesinin propagandası mı olur? Bütün içtimai sistemlerde olduğu gibi, komünizmin de içtimai, iktisadi ve felsefi bir teorisi vardır. Bir metodu vardır. Bir mektebi vardır. Buna Marksizim veya ilmi sosyalizim denir. Ve bütün bunları içine alan bir tabirle buna komünizm dediğimizde, yazıda veya şiiirimizde komünizim var mıdır, yokmudur? Varsa var denilecek, yoksa yok denilecektir. Komünizim propagandası yok, komünizmin sembolleşmiş ifadesinin propagandası var, demek, hani Türk Hava Kurumunun eşya piyangosundaki gibi, on liraya çekilen her piyangoya bir tarak, bir firkete verip boş yok demesine benziyor. Halbuki bu iş kumar oynamaya benzemez. Bu-

rada ilim konuşacaktı. Önce komünizmi tarif edecekti. Ondan sonra şiirin o tarife uyup uymadığının ilmi izahını yapacaklardı. Hem yok, hem var demekle bir şey bilmedikleri göstermişler ve raporada bilerek veya bilmieyerek bir müphemiyet vermişlerdir.

Fakat bu memlekette komünizmi bilen ve bir yazıda suç bulunup bulunmadığını ayırt edebilecek kudrette ve ehliyetle ve çok namuslu profesörlerimizde vardır, savcılarımızda vardır. Meselâ, yine bu nevi bir basın dâvası dolayısıyla İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesine sunulan bir bilirkişi raporunda Prof. Dr. Hüseyin Nail Kubalı'nın 3 Ekim 1963 tarihli raporu ile Ankara C. Savcılığının T.İ.P. radyo konuşmaları hakkında vermiş oldukları takipsizlik kararlarına göz attığımızda, bu memlekette de namuslu fikir işçilerinin bulunduğuna inanıyor ve seviniyoruz.

VE 142. MADDE...

Pek sayın iddia makamı T.C.K. nun 142. maddesine göre tecziye edilmekliğimi talep ettiler. Şiirimin komünizm propagandası ile uzak ve yakın hiç bir alâkası yokken 142. madde ile kurulmak istenen tuzağın hangi maksat ve gayeye dayandığını savunmanın baş tarafında arz etmiştim. Bu maddenin Faşist İtalyadan ithal edilmiş olması bir yana, anti demokratik bulunduğu ve Anayasaya aykırı olduğuna dair o kadar çok söz edilmiş ve bakanından milletvekiline, profesöründen yazarına kadar hemen herkes tarafından tenkide uğramıştır ki, bütün bunlar isaymağa ömrümüz kâfi gelmez. Ve biz daha kendi gazetemizde 141 ve 142. maddelerin kaldırılması için ÖNCÜ gazetesinin açmış olduğu kampanyaya katılmıştık.

Ve yine Türkiye İşçi Partisinin Aralık 1962 de düzenlediği rüya salonundaki açık oturuma gazeteyi temsilen gitmiş ve 141 ve 142. maddelerin kaldırılması için yapılacak mücadele ye parmak kaldırmıştım.

Ve yine aynı tarihlerde İşçi ve Çiftçi olarak çıkan gazetemizde: EFENDİLER, ÖNCE ANAYASAYA SAYGI isimli bir makale yazmış ve oradada bu iki ucubenin, bu iki maddenin kritiğini yapmıştım. Şimdi savunmama o makalemle devam ediyorum:

İktisadi ve sosyal hayat adeta, tam çalışma esasına ve herkes için insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlanması amacına göre düzenlenir.» Bu harikulade sözleri 27 Mayıs Anayasasından alıyorum. 41. maddesi böyle diyor. Ve sosyal devletin amacını şöyle sıralıyor:

A — Her vatandaşa asgarî seçim, sıhhi bakım barınağı bir ev.

B — Mülkiyet hakkının toplum yararına kullanılması,

C — Çalışanların haklarını verdirmek ve işsizliği önlemek,

D — Halkın öğrenim ve öğretim ihtiyaçlarını sağlamak,

Bu derece adil bir Anayasanın yürürlükte olduğu ülkemizde, bugün, vatandaşların çoğunluğu insanca yaşamaktan çok uzaktır. Emegiyle yaşamak isteyen emekçi; toplum içinde yapayalnızdır. O, en basit bir işe hasrettir. Asgarî geçime hasrettir. Sıhhi bakıma hasrettir. Öğrenime hasrettir. Ve en mühimi barınacak (bir gece kondudan) bile yoksundur. Anayasa'nın 41. maddesi mi? Var.. Hemde terütaze bir halde.. Lâkin bu maddenin amacı gerçekleşmiyor bir türlü. Sebebi mi? Basit. İnsan haysiyetini hiçe sayan eski iktisadi ve sosyal düzen hâlâ devam etmektedir. Patron, o, eski sömürücülüğüne bağlıdır. Ve sermayedar devletin kaynaklarını ve işçinin emeğini kendi spekülasyoncu amaçlarına kullanmaktadır. Anayasa'nın ruhuna uymayan bu temel iktisadi ve sosyal düzensizliği değiştirmek yolunda bir demokratik (kavgaya) katılmak her vatandaşın görevidir. Anayasa emrediyor bunu. Ve Anayasa: (İnsanın insan tarafından sömürülmesi) sistemi insancılığa uymaz diyor. Doğrudur. Hakikat budur.. Ne var ki, Anayasa değişmiş Anayasa'ya aykırı kanunlar değişmemiştir. Ve bu ölü kanunların ayıklanması için konulan 6 aylık sürenin ilk iki ayı da geçmiştir. T.İ.P. si hariç beş eski parti bu demokratik işe karışmaz oldu. İnönü bile; hatırlatıldığında, sırtını çevirdi. Şimdi ne olacak? Anayasa'ya aykırı kanunlar ayıklanmıyacak mı? Meselâ: T.C.K. nun 141 ve 142. maddeleri bir hortlak edasıyla ortada dururken 27 Mayıs Anayasa'sının 41. maddesinde tarif ve tâyin ettiği şekilde: (İnsanların insan tarafından sömürülmediği) sosyal bir nizam kurmak için demokratik bir kavgaya katılmış olsak neticesi ne olacak? Ser-

mayedar halâ, Anayasa'ya aykırı 141 ve 142. maddelerini kal-
kan yapıp sömürölmek istemiyenleri zencire mi vuracak? Ha-
yır, olamaz.. Bu iş Anayasa'ya uymaz.. 141 ve 142. maddeler
kalkmalıdır. Bu nevi faşist kanunların uygulanmasıyla cezalan
dırılmış olan gerçek (siyasi suçlular) hâlâ cezaevlerindedir. Ve
biliyoruzki 27 Mayıs'tan bu yana en az dört tane af kanunu
çıkılmış ve fakat 141 ve 142. maddelerinden mahkûm edilenler
yararlandırılmamışlardır. Halbuki gerçek (siyasi suçlu) on-
lar idi. Yassı ada artıkları değil.

Evet adalet lâzımdır. Anayasa'ya aykırı kanunların değiş-
tirilmesi veya kaldırılması elzemdir. Efendiler, önce Anaya-
sa'ya saygı...

*ŞİMDİDE T.C.K. NUN 141 VE 142. MADDELERİNİN
HUKUKİYETSİZLİĞİNİ BELİRTEN VESİKALARA
BİR GÖZ ATALIM...*

HÜRRİYETE KURULAN TUZAK

Yazan: Adnan ARAL
Diyarbakır Milletvekili

Tabiat'ta herşey bir kanuna tâbidir. İnsan tabiatı ancak
onu düzenleyen kanunları bilerek ve onları kullanarak kont-
rolü altına alabilir.

İnsan olayları yaratmaz, tarihi gelişme olayları yaratır.
İnsanların önüne çözmek üzere getirir, bırakır. İnsan bu ta-
rihi ödevini yapmazsa toplum sarsıntılardan, huzursuzluktan
kurtulamaz.

Bu açıdan günümüzde tartışılmakta olan T.C.K. nun 141
ve 142 nci maddelerinin kaldırılması, açıklığa kavuşturulma-
sı ve daha ağırlaştırılması şeklindeki isteklere bakalım.

1930 Faşist İtalya Ceza Kanunundan, 1936 da Ceza Kanu-
numuza aktarılan 1938, 1949 ve nihayet 1951 tarihinde son de-
fa değiştirilmiş bulunan şimdiki metin, birkaç ay evvel top-
lanan Millî Güvenlik Kurulu ile Adalet Bakanının radyo ko-
nuşmasına bakılacak olursa yine değiştirilecektir. Türk Ceza
Kanununun hiçbir maddesi böylesine bir titizlikle sık sık de-
ğişikliğe uğramamış ve kamu oyu'nu etkilememiştir. Acaba
bunun gerçek sebebi nedir? Bu sorunun cevabını toplumun
içinde bulunduğu tarihi şartlara ve sosyal gelişme kanunları-
na göre bulmak pek zor bir şey sayılmasa gerektir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Anayasanın 10 uncu maddesine göre devlet, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamak ve engelleri kaldırmaya mecburdur. Maddi engellerin kalkması, kalkınma planına, plan ise konsorsyum yardımlarına bağlı bulunduğu cihetle çaresiz bekleyeceğiz. Manevi engelleri kaldırmada konsorsyumla ilgimiz olmadığına göre hâlinin bekliyoruz veya bekletiliyoruz. Artık samimi ve ciddi olmaya ve demokratik rejimi bir seçim oyuncağı yapmakla kurtarmaya mecburuz.

T.C.K. nun 141 ve 142 nci maddesinin bugünkü hali ile çıkardığı tehlikeler bunlar olmakla beraber, bir talih eseri bu tehlikeden kendini kurtarabilmiş olanlar yine tehlikeye mâruz olurlar. Fişlenirler, takip edilirler; işe alınmazlar, açıklık karşılığında karşıya bırakılırlar. Oysa Anayasa der ki: Mahkeme hükmi olmadan kimseye ceza verilemez. 1965 yılı, Türkiyemizin en önemli yılı olacaktır, ona bu önemi veren yapılacak seçimler değildir. T.C.K. nun 141 ve 142 nci maddeleri üzerinde yapılacak değişiklikler olacaktır. Yıla damgasını vuracaktır. Sınıf tahakkümünden uzak bir demokrasinin gerçekleştirilip veya gerçekleştirilmeyeceği anlaşılabacaktır...

Toplumu uyuşukluk içinde tutmak, hürriyetleri tehdit etmenin sonu felâkettir. İnsan hürriyetleri ne kadar kısılarsa ıslınsın diliyle olmasa bile gözü ile konuşur ve dâvâsının savaşını verir. O zaman da ortaya hürriyete karşı hürriyetler çıkmış olur, rejim kendi kendini yiyici olur. Gelecek kuşaklar böyle bir yola sapanları affetmemekle yerden göğe kadar haklıdır.

MİLLİYET'ten

BASIN SUÇU NEDİR?.. VEYA NEŞREDİLMEMİŞ BİR ŞİİR SUÇ MEVZUU OLABİLİR Mİ?..

Pek sayın iddia makamına serdettiği iddianın bir kısmı için alenen teşekkür etmeği bir vicdan borcu bilirim. T.C.K. nun 142. maddesinin 1 ve 4. fıkraları ile tecziyemi isterken 6. bendinin de tatbikini talep ettiler. Yani suçun neşren işlenmiş olduğunu iddia ettiler. Hele şükür. Bu iddianın serdedildiği ana kadar hiç kimse dâvanın neşir dâvası olduğunu hukuki bir terimle atf ve kabul etmiş değildi. Demekki suç neşren işlenmiştir. Neşir nedir? Neşir suçları nasıl tekevvün eder? Veya neşir dâvalarına kanuniyet veren bir BASIN KANUNU var mıdır? Varsa o kanun nerededir? İşte pek sayın

iddia makamının atladığı veya meskut geçtiği önemli keyfiyet budurki, biz, pek haklı olarak, şimdide teessuf edeceğiz.

Goruluyor kı, bana atfölanan suç, BİR NEŞİR SUÇU-LUK.. O halde:

1— Pek sayın idida makamı dâva dosyasını okunamıştır. Ve bu davada İSTİKAMET' ve İŞ DÜNYASI isimli iki ayrı gazetenin tamamen birbirinden habersiz ve fakat aynı suçı işlemiş olduklarını ve bunlardan İSTİKAMET gazetesinin neşre girip İŞ DÜNYASI gazetesinin neşre girmemiş olduğunu anıyamamıştır. Ve anıyamadığı içindirki 16 Mart 1965 tarihinde serdettiği ididada İSTİKAMET GAZETESİ neşriyat müdürü ile İŞ DÜNYASI gazetesini mes'ul müdürü Ahmet Yaprak'ın beraatlerine ve her ikisi namına da benim ceza tahdidine tabi tutulmamı talep eylediler. Sebeb zikredilmeyen beraat ve subutsuz mahkûmiyet talep etmek kolay. Kolay ama, ben, fakir, zayıf ve ayakları siyatikli bir kimseyim. Bu adaletsizce konulan yükün altında ezilirim. Hem nasıl tahmin edilmişki, ben Ahmetin veya Mehmetin günahlarını taşıyabilecek bir hamal olduğumu? Ben İŞ DÜNYASI gazetesinin idare memuru, muharriri ve otuz dokuz yaşında yazmış bulunduğum bir şiirin mazlum bir maznunuyum. Adalet huzurunda elbette hesap vereceğim. Ve müdafaamın bütünü şiiri ve şiirimin yarılışlıkla neşre girdiği ve fakat benim hiç bir suretle alâkamin bulunmadığı diğer o İSTİKAMET gazetesini beraata kavuşturmanın cilesi ile doludur. Yoksa, ben iki lâf söyler, İŞ DÜNYASI gazetesini neşre girmemiştir, suç tekevvün etmemiştir, bırakın yakamı der ve müdafaamı bitirmiş olurum. Şiirde suç bulunmadığını kabul ederek ve sübutlandırarak beraatına iddia makamından önce ben taraftarım. Fakat onun beraat ettiği yerde, ve onun eyleminden ötürü benim ceza tahdidine tabi kılınmamı arzulamanın ne hakkaniyetle ve nede mantıkla bir ilişkisi olamaz.. Çünkü bu dünyada leşi öldürene sürükletirler.

2— Ve dosyanın tetkikiyle görülecektir ki, bu dâvada İŞ DÜNYASI ve İSTİKAMET isimli iki gazete suçlanmaktadır. Bunlardan İSTİKAMET gazetesinin sorumluluğu nedir? Benim şiirimi nasıl temin etmiş, neden ve ne suretle yayılamış? Bu cihetleri o gazetenin mesul müdürü ve imtiyaz sahibi Süleyman Altıok cevaplandırmıştır. Ve bizi alâkadar etmez. Ve yine İSTİKAMET gazetesini ile ilişigimiz olmadığını Mürettip Hulûsi Çingilli ve KARINCA matbaası sahiblerinden Nec-

det Üçkardeş'lerin huzurunuzdaki şehadetleriyle tebeyyün etmiştir,

3— İŞ DÜNYASI gazetesinin devamlı muharriri ve idare memuru olarak gazeteme ait sorumluluğa gelince:

Dosyadaki resmî evraklara binaen,

A— İzmir Emniyet Müdürlüğünün 13/6/1963 gün, Şube 1, D 2 ve 2757 sayılı yazılarıyla Nazım Hikmet için yazılan bir şurden dolayı Sıkı Yönetim K. lığına ihbar ediliyoruz.

Bu ihbar vesikasındaki tarih 13/6/1963 dır. Ihbar edilen gazetemizin tarihi 15/6/1963.. Yani daha gazetenin çıkmasına iki gün kala.. Yani daha baskıda iken hakkımızda takibata geçiliyor.

B— Ve İzmir Sıkı Yönetim Komutanı Tüm. Amiral Ferit Denizmende: 14 Haziran 1963 tarih ve 110-63 sayılı emir ve 38 sayılı radyo tebliğleriyle ve İzmir Em. Müdürlüğüne verdiği cevapta: gazetemizi tab ve neşirden men ve hakkımızda takibat açılmasını istiyor.»

Yine dikkat edilecek olursa Sıkı Yönetimin bu kararda gazetenin çıkmasına bir gün kala verilmiştir. Gazete ise 15 Haziran 1963 de çıkmış olacak idi. Fakat çıkmadı. Gazeteler müsadere edilerek çuvallara dolduruldu. Ve Deniz Er Eğitim Okulu mahzenlerine tıklandı. Yani neşrine mani olundu.

C— Gazetemizin bu şekilde bir muameleye tabi tutulduğuna dair:

İzmir Emniyet Müdürlüğü

26/6/963

1 Şb. D. 2 No: 2956

«— Haftalık olarak yayınlanan ve komutanlığınız emirlerince toplattırılan İŞ DÜNYASI gazetesi piyasaya sürülmeden ve abonelere gönderilmeden toplattırılmış ve poligon Deniz Er Eğitim Komutanlığına teslim edilmiştir.

İstikamet 300 basılmış resmî devair ve abonelerine gönderilmiştir.

Em. Md.
Hüseyin Taluy

evrak dâva dosyasında mevcuttur. Yani, ne İŞ DÜNYASI gazetesi ve nede o gazetede yayınlanmak üzere olan VASIYE-TİNCE I isimli siirim nesre girmemiştir.

D— İŞ DÜNYASI gazetesi aleyhine iki yıl önce açılan bu dâva BASIN KANUNUNUN asla ele alınmadığını esere getiriyoruz. Önce orfî idare hâkim ve savcıları bu en basit hakkı kavriyamadılar. İlk tahkikattada gerek C. Müddeiummıllığı gerekse Sorgu Hakımlığı de suçun basın kanunu ile olan ılgısını araştırmadılar. Son tahkikatın hitamına dogruda pek sayın iddia makamı Ceza Kanununun 142. maddesinin 1, 4, ve 6. bendlerine göre ceza tayini talebinde bulundu. Ne hakla? Niçin? Basın suçları neşirle başlamaz mı?.. Acaba şıır neşre girmiş mi? Veya İŞ DÜNYASI gazetesi neşriyatını yapmış mı? Veya neşir suçu nedir?.. Basın Kanunu nerededir? İneşre girmemiş bir şıırdan dolayı herhangi bir kimse hakkında takibat yapılacağına dair bir saçmalık Basın Hukukunda yer alabilir mi?..

Bütün bu hukuki gerçeklerden mahrum bir iddiada bulunmak bir insanın iddiacı olarak hizmet etitğini hiç kimse inanamaz. Bu adli bir zuhul değildir. Bu kasti bir işte değildir. Bu, olsa olsa, BASIN KANUNUNU hiç okumamış olmanın bir neticesidir. Buna kanun bilmemekte denebilir, bir bakıma... Fakat bu acı gerçek ve bunun bende yaptığı reaksiyon pek korkunç bir manzara yaratıyor. Bu memlekette adaletin bu derece hoyrat ellerde oluşuna üzüliyorum.

**NEŞİR YOLUYLA İŞLENEN SUÇLARIN
BASIN KANUNUNDAKİ YERİ:**

E— 5680 sayılı BASIN KANUNUNUN 1. Maddesinde:
«— Basılmış eserlerle bunların neşri bu kanunda yazılı hükümlere tabidir.».....

Denilmektedir.

Bu dâva, yani dâvamız ilk önce bu maddenin okunmasıyla aydınlığa kavuşur. Ve...

Aynı kanunun 3/2. maddesindeki:

«— Basılmış eserlerin herkesin görebileceği iveya girebileceği yerlerde gösterilmesi veya asılması veya dağıtılması veya dinletilmesi veya satılması veya satışa arzı «NEŞİR» sayılır.—» «Basın suçu neşir ile vücut bulur.—»

Denilmektedir. Basın Kanununun bu açık tarifine göre, gerek İş Dünyası Gazetesi ve gerekse VASİYETİNCE-I isimli şiirim neşre girmemiş olduğu için hakkımda hiç bir soruşturma açılmaz. KANUNSUZ SUÇ OLAMAZ prensibine aykırı

rı olarak yapılmakta olan İLK ve SON TAHKİKAT SORUŞTURMASINA muhalefet ettim ve halâda muhalifim. FİİLİN KANUNEN CEZAYI MÜSTELZİM OLMAMASI BERAETİME VEYA DAVANIN DÜŞMESİNE en bariz, en açık ve en kati bir hukukiyettir.

SON SÖZ ADALETİNDİR:

Cemiyetin en alt tabakasında yaşayabilmek mutluluğuna erişmiş fakir bir halk çocuğu olarak ve Nâzım Hikmetin ölümü üzerine bir şiir yazmaktan ötürü Ağır Ceza Mahkemesi huzurunda bulunmayı hayatımın belki en güzel ve en doyulmaz bir günü olarak hatırlayacaklardan biriyim. O şiiri bir kuru ekmek enerjisi pahasına yazabilmiş olmanın sevinci var içimde. Esrar içmek, kumar oynamak veya zina işlemek değilde, düşünmek veya bir şey yazabilmiş olmakla itham edilmek güzel şeydir bir bakıma.. Türkiyemde Nâzım Hikmet için -ölümü üzerine- ilk siiri yazabilmek bana nasib oldu. Savunmama ekli vesikalarla da sabittir ki, o günden bu güne Nâzım Hikmet için o kadar çok yazı yazıldı ve neşredildiki saymak mümkün değil. Demekki, benim şiirim turfanda oluşu isı bu hale sokmuş. Amerika ile yapılmış yanlış bağların kopmak üzere olduğu ve Sovyet Rusya ile Türkiyenin kurmakta olduğu dostluğun geliştiği ve hatta Çin Halk Cumhuriyetinin tanınması gibi fikirlerin geliştiği politik değişme yönteminde girmiş bulunan Türkiyede elbette Nâzım Hikmetten bahsedilecek. şiirleri yayınlanacak ve kitapları çıkacaktır. Çıkmaktadır. İşte Kurtulus Destanı bunlardan ilki.. Ve elbette fikir yobazlığına paydos denilecektir. Mutluluğa, sos- ve ladalete, politik ve ekonomik güce sahip venveni bir Türkiyenin temellerini atacak olanların tutumu belirmeğe başladı. Hali hazırda görülmeğe başlıyan bu fikir hürriyetindeki kısmı hoş görürlükte tamamen bu havanın ve bu ortamın eseridir. Arz ettiğim gibi benim şiirim erken yazılmış olması maâdurivetimin sebeblerinden bir diğeri isede, yukarıda belirttiğim kanunsuzluklar, hayat mücadelesinde adalete olan inancım ve bütün kanunların tam olarak tatbikini görmek endisesi ve inancı müdafaamdaki konuşmalarımı mecburi kılıyor.

Gördük ki, bir şiir yüzünden iki gazete birden ve süresiz olarak kanatıldı. Her iki gazetenin imtiaz sahiplerinin zararını en az virmi bin lirayı buluyor. Ve tekrar çıkamıyacak bir hale düşüyorlar. Muharrirler aç kalıyor. Mürettepler işsiz.

Bu ne hal?.. Hani basın hürriyeti? Hani 27 Mayıs Anayasası'nın temel hak ve hürriyetleri? Bir İzmir Emniyet Müdürü'nün, şiirimi sırf bir siyasî kin ve anlayışsızlığı sebebiyle hiç yoktan - komünistleştirerek - örfi idareye jurnal etmesi ve hazırlık tahkikatında «— erkeksen bu şiiri Nâzım Hikmetin ölümü üzerine ona bir mersiye olarak yazdığını itiraf et—» demesi ve ilâveetn: «— Ruslardan para alarak mı yazdın—» şeklinde iftira etmesi gibi uğradığım hakaretlere ezası ve cefası var içimde.. Emniyet müdürü Hüseyin Taluy'un bilmesini duymasını isterimki, ben o şiiri Nâzım Hikmet için yazdım.. Ama parayla değil. Benim karım bütün mağazasında çalışan bir işçidir. İnsafsızca istismar edilen bir işçi.. Bende hurda demirler satmakla meşgulüm kaldırım kenarlarında. Yerli ve yabancı düşmanlara usak olmamak için böyle en basit yoldan nafakamızı temin ediyoruz. O, Emniyet Müdürü şunuda bilmeliki, benim İŞ DÜNYASI gazetesinden yararlandığım tek şey mustamel bir takım elbiseden ibarettir. Onu da gazetenin sahibi taksitle aldı. Gazete için röportajlara giderken giyeyim diye.. Fakat emniyet müdürü ne demiş olursa olsun, kimlerin Amerikan dolarlarıyla semirdiğini ve yine kimlerin aç susuz şiir yazarak bu şekilde Ağır Ceza Mahkemesi huzurunda hesap verdiğini tarih bir gün gösterecektir.

İftiracılar ve gazetemizi haksız olarak kapatanlarda bilmelidrilərki, biz aynı imkânları yeniden yaratabilirsek daha güzel, daha hür ve daha faydalı yazılar yazacağız.

27 Nisan 1965
Savunma Sahibi:
Osman BAŞDEMİR

Dâva bitti. Bu fikir savaşındaki galibiyetimi sağlıyor. Türk Adaleti ve Türk Hakimleri sağ olsun, var olsun.

Ve Dost: Ekim 1967 sayısında Aziz Nesin'in sunduğu 4 şiiri Nâzım Hikmet'in Türkiye dışındaki değerini göstermesi bakımından gereklidir.

Niçin öldün Nâzım?

Ne yaparız şimdi biz
şarkılarından yoksun?

Nerde buluruz başka bir pınar ki
orda bizi karşıladığın gülümseme olsun?

Seninki gibi ateşle su karışık
acıyla sevinç dolu,
gerçeğe çağırın bakışı nerde bulalım?

Kardeşim,

Öyle yeni duygular, düşünceler yarattın ki bende,
denizden esen acı rüzgâr

kapacak olsa bunları
bulut gibi, yaprak gibi sürüklenir
yaşarken seçtiğin
ve ölümden sonra sana barınak olan
oraya, uzak toprağa düşerler.

Al sana bir demet Silî kasımpatılarından,
al güney denizleri üstündeki ayın soğuk parlaklığını,
halkların savaşını, kendi doğuşümü
ve yurdunun kederli davullarının boğuk gürültüsünü
kardeşim benim, dünyada nasıl yalnızım sensiz,
çiçek açmış kiraz ağacının altına benzeyen yüzüne hasret,
benim için ekmek olan, susuzluğumu gideren, kanıma güç
veren dostluğundan yoksun.

Hapisten çıktığında karşılaşmıştık seninle,
zorbalık ve acı kuyusu gibi loş hapisten,
zulmün izlerini görmüştüm ellerinde,
kinin oklarını aramıştım gözlerinde,
ama parlak bir yüreğin vardı,
yara ve ışık dolu bir yürek.

Ne yapayım ben şimdi?

Tasarlanabilir mi dünya
her yana ektiğin çiçekler olmadan?

Nasıl yaşamalı seni örnek almadan,
senin halk zekânı, ozanlık gücünü duymadan?

Böyle olduğun için teşekkürler,
Teşekkürler türkülerinle yaktığın ateş için.

Pablo Neruda

NÂZIM

*Çocukluktaki gibi şen
gençlikteki gibi iyi yürekli
sanki hapisane çilesi çekmemiş.
Dans eediyor karşısında hayat
genç Aysedora gibi yalnayak.*

*Az dolaşmadım dünyayı
ama Türkleri Nâzım Hikmet'le tanıdım.
Başka Türk görmedim ama
Türkler iyi insanlar bence.*

*Uzun boylu, mavi gözlü, sarışın olmalılar
ve sanatta gerekli beğenileri var,
üniversite sıralarında öğrenmişler İliç'i
şiiirlerinin uyumunda boşlamamışlar Mayakovski'yi.*

*Halkı şairinden tanımalı
dili şiiirinden öğrenmeli
sağolsun Nâzım Hikmet
sesi hiç sönmemeli.*

1962

Boris Slutski

NAZIM

*Kendisi gibi bir oğul bıraktı Nâzım
Şarkılar bıraktı kendine özgü
Ölümleri geride bıraktı Nâzım
Ve işlenmiş topraklar Anadolu'da*

*Güneşi cezaevi hücrelerinde
Gülmeyi karların beyazlığında
Dünyayı bombalar ve afetler içinde
Türkiye'nin göklerini kirpikleri arasında bıraktı*

*Acıları buruşturulmuş kâğıt parçalarında
Yüreği anlarda, dakkalarda,
İnsafsız ayrılıklar ve bekleyişlerde kaldı*

*Dostlarda sadakatın ışığını bıraktı
Düşmanlarda kara öfke
Güneye, Türkiye'ye özlemini bıraktı
Sözlerde ölümsüzlüğü bıraktı
Bir de kendi sesini...*

Grigori Obuhov

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranney.org>

*Sen benim hürriyetim ve esaretimsin
Sen,
Çıplak bir yaz güneşi altında yanan etimsin,
Sen, memleketimsin
Elâ gözlerinde yeşil hâreler,
Büyük mağrur ve muzaffer,
Ulaşılmadıkça ulaşılmıyacak olan
Hasretimsin.*

Var mı bu şiiri yazacak bir kapitalist, komprador, başışladım gitti bütün sıfatlarını, ve öylesi bir adam, ne derse desin, geir Türk edebiyatının göbek taşına oturur.

Yoktur ama yazacak böylesini.. Böyle şiirler ancak Nâzım gibi büyük şairler yazarlar.

Biz yazar ve şairlerin hapse girmesini sağlayan bütün fikir suçları maddelerine karşıyız. Şairlerini yazarlarını hapseden ulus sanatın ışığını mahkûm ediyor demektir.

İlhan SELÇUK

İstanbul Cumhuriyet : 4.3.1957

KİTABIN DAĞITIMI:

İİOVAN Kitabevi, İzmir

UYANIŞ KİTABEVİ: Evlendirme Dairesi Karşısı
Eşrefpaşa - İzmir

YAZARIN,

Osman BASDEMİR, 3536 Sok. No. 8, Gürçeşme İzmir
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>
Adreslerinden temin edilebilir.